

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

No. 49 Vol. III.

Tel. Park 6407

WORCESTER, MASS. 7 d. Gruodžio (Dec.), 1916 m.

Entered as second-class matter September 29, 1914, at the post office at Worcester Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

4 cents per copy

Metas III.

Bucharesto Puolimas Artinasi. Teutonai ir Bulgariai Jau Bombarduoja Rumunų Sostinę.

Daugybė rumunų pateko nelaisvėn. Rusai atkakliai užpuldinėja priešus Karpatoose ir Dobrudžoj, bet neišstengia išgelbėti rumunų. Teutonai jau paskyrė administraciją Vakarų Rumunijai ir pradeda ten šeiminkauti. Sąjungiečiai pažadėjo Rusijai Konstantinopolį ir Dardanelius. Nauji nesutikimai tarp Graikijos ir Sąjungiečių. Kruvinas mušis Athenuose.

Karės Bėgis.

Šią savaitę, kaip ir praėjusią, svarbių atsitikimų buvo tik ant rumunų fronto. Francijoj, Rusijoj ir ant italų - austrų fronto ačiu blogam orui ar kitom priežastimi labai mažai kas nuveikta. Vis tas pats artillerijos šaudymas, orlaivių mušiai, nesvarbios infanterijos atakos tikai atsibuna. Nuo angimais arba atmušimais labai maži — tik keleta šimtų mąstų pirmyn arba atgal.

Ant Macedonijos fronto ir gi nieko žymaus. Bulgariai pranešė vieną dieną, kad atgavo kelias praloštas pozicijas o už kelių dienų, serbai pranešė, kad labai sumušė bulgarus ir užėmė naujas pozicijas. Bet matyt, kad ištikrųjų, nė viena pusė specijališkai nelaimėjo.

Iš Afrikos vis nėra žinių. Azijoj, net ir rusai pripažysta, kad turkai laimi Armenijoj, bet laimėjimas irgi neperkoks.

Bet veikimais ant rumunų frontų yra taip svarbūs, kad atlygina už visus kitus. Vis aiškiau ir aiškiau matosi, kad nelaimingai Rumunijai grėsia toks pat likimas kaip ir Belgijai, Serbijai, arba Lietuvai ir Lenkijai. Rusai pasivėlavo pasiūsti rumunams atsakančiai padrutinimui, o dabar nors jie ir kasžin kaip stengiasi pagelbėti rumunams, ši pagalba turi maža vertės. Rusai smarkiai kovoja Karpatoose, netoli nuo šiaurinio Rumunijos rubežiaus ir taipgi žengia pirmyn Dobrudžoj; bet nors visos šis jų veikimas gal pagelbės rumunų kariūnėi išsigelbėti, rumunų sostapilis jau greičiausia negalima bus išgelbėti. Bucharestui gal reikės jau už trumpo laiko pulti; laike rašymo šio straipsnio, priešai jau kuone apsupa miestą iš trijų pusių; iš pietu, jie jau randasi tik apie 10 mylių nuo sostinės ir jau pradėjo jį bombarduoti.

Rumunai tikrai narsiai kovoja. Matyt kad jie priešinasi visom įjgom, bet gali būti, kad šis priešinimasis yra tik tokis kaip rusų laike kovojimo aplink Varšavą: — jo tikslas yra leisti visai rumunų kariūnėi išsprukti iš pėdos; o kas ai neketi-

nama taip atkakliai ginti kaip iš pradžių manyta. Tačiau galima spėti iš to, kad pusiau oficialė rumunų žinia paskelbė, kad Bucharestas nėra apdrutintas, bet atviras miestas, t. y. kurį negalima būtų be baidžių nuostolių ginti, o gal ir visai negalima. Teutonai, iš kitos pusės, persitikrinę kad paims Bucharestą, matyt nori didelę garbę iš to įgyti, tad paskelbė, kad Bucharestas yra tvirtai drutinamas ir jau yra "tikra karės stovykla".

Tuo tarpu, kuomet likimas Bucharesto dar nevisiškai nutarta, teutonai jau pradėjo šeiminkauti vakarų Rumunijoj (su dalimi Dobrudžos — teutonai jau turi beveik pusę Rumunijos), taip kaip jie šeiminkauja Lietuvoj ir kitose užimtose šalyse. Jie paskyrė administratorių ir visą eilę urėdinkų ir jau pradeda "tvarkyti" dalykus, tai yra, konfiskuoja maistą ir tt. savo naudai.

Tarp graikų ir sąjungiečių šiomis dienomis buvo kilęs vėl nesutikimas, už tai kad graikai atsisakė atiduoti artilleriją. Bet po gana kruviningo mušio Athenuose, kuris neva įvyko iš priežasties "nesusipratimo", graikai turėjo pasiduoti.

RUMUNAI TRAUKIASI.

Londonas, lapkr. 29 — Nors rusai pradėjo didelį ofensyvą Karpatoose del palengvinimo teutonų spaudimo ant rumunų, matomai šis ofensyvas neatsiekė jo tikslo. Rumunai vis traukiasi išilgai viso fronto Valachijoj.

Kairysis teutonų sparnas jau užėmė svarbų rumunų gelžkelio centrą Peteči, 65 myl. į šiaur - vakarus nuo Bucharesto.

Mackenseno kariūnė, kuri eina iš pietu ant Bucharesto pasiekė Kulugureną, tik 20 myl. nuo sostinės. Čionai turkai daug pagelbsti austrams ir bulgarams.

Ties Kirlibaba, Karpatoose, rusai užėmė keletą kalnų ir 700 nelaisvių.

UŽĖMĖ MIESTELĮ PALEI DUNOJŲ.

Sofija (Bulgarija), lapkr. 29 — centralinių valdybų kariūnė, su pagalba austrų ir bulgarų kanuolinių laivų užėmė rumunų miestelį Giurgiu, ant Dunojaus uvo paimta teutonų vakar. Von Falkenhayn' čionai pa-



Karės mokykla.

miestelį po penkių valandų žiauraus mušio.

TURKAM SEKASI.

Petrograd, lapkr. 29 — Rusai patįs prisipažysta, kad turkam vis šiek tiek sekasi. Pasirodo, kad turkai vėl pirmyn nužengė į pietus Van, Armenijoj.

RUSAMS GERIAU SEKASI.

Petrograd, lapkr. 30 — Oficialiai pranešta, kad naujas rusų ofensyvas Karpatoose, darosi kas kart pasėkmingesnis. Rusai užėmė keletą svarbių teutonų pozicijų ir visą eilę kalnų.

Kirlibaba apeliokėje, rusai į dvi dieni paėmė 900 teutonų nelaisvių ir daug karės grobio. Rusai bombarduoja Kirlibabą.

TEUTONAI TIK 16 MYL. NUO BUCHARESTO.

Londonas, lapkr. 30 — Mackenseno kariūnė jau tik 16 myl. nuo Bucharesto. Bet rumunai vienok dar turi viltį jog apgins savo sostinę. Jie tvirtai kovoja. Žiauriais mušiais tebeina į vakarus sostinės, išilgai Glavatziotzu upės, 37 myl. nuo Bucharesto.

Tuo pat laiku rumunai pradėjo kontr-ofensyvą 80 myl. į šiaurę Bucharesto. Rumunai progresavo Buzeu ir Prahova kloniuose.

Campulung, svarbi rumunų drutvietė kalnuose, buvo paimta teutonų vakar. Von Falkenhayn' čionai pa-

ėmė ir 1200 rumunų nelaisvių.

Artillerijos ir infanterijos šaudymasis tebeina išilgai visos Dunojaus linijos, kuri dar vis rumunų rankose. Mušyje aplink Peteči, teutonai taipgi paėmė 1200 rumunų, 10 kanuolių ir 3 kulkasvaidžius. Ties Guirgiu, jie paėmė 200 rumunų. Nuo perėjimo Dunojaus, Mackenseno kariūnė paėmė 2464 rumunų, 45 kanuoles, 7 kulkasvaidžius ir 32 vagonu amunicijos.

GRAIKAI NESUTINKA SU SĄJUNGIECIAIS.

Athenai, lapkr. 30 — Sąjungiečiai rengiasi išsodinti savo kariūnus Piraesus'e, Athenų prieplaukoje. Graikų valdžia atsiėmė kontrolę pačty ir telegrafų linijų Athenuose, išvardydamis francuzų kontroliuojančius oficerius.

RUSAI PAGELBSTI RUMUNAMS.

Londonas, gruodž. 1 — Milžiniški rusų padrutinimai, pribudami rumunų pagelbėjimui, padėjo rusams - rumunams pradėti kontr- ofensyvą ant viso 400 fronto nuo Kirlibaba iki Tčernavoda. Rumunai-rusai turėjo svarbų pasisekimus šiaurėje, Transylvanijoj.

Bucharestas smarkiai priešinasi Mackenseno teutonams - bulgarams ir turkams. Jie ant kelių einančių nuo piet-vakarų į šiaurę, turkų artilleriją pagrieb-

upės, apie 15 myl. nuo sostinės.

Iš vokiečių šaltinių gauta žinia, kad rusų pribuvo į Bucharestą.

Rumunų atakos sulaukė teutonus išilgai Glavatziotzu upe. Bet į šiaur- vakarus, palei Campulung, vokiečiai skubiai pirmyn- žengia. Jie paėmė dar 2500 daugiau nelaisvių ir 21 kanuolę.

RUSAI PAĖMĖ SVARBIA LINIJĄ.

Petrograd, gruodž. 1 — Rusų kanuolės dabar kontroliuoja svarbią susinešimų liniją nuo Kirlibaba iki Marmaros-Siget. Apart šios linijos, šioj apeliokėje nėra gerų kelių nę gelžkelių. Dobrudžoj, rusų - rumunų kariūnė užpuolimai daro si vis svarbesni. Jiems pagelbsti anglų šarvuoti automobiliai.

SĄJUNGIEČIAI IŠLIPA ATHENŲ PORTE.

Londonas, gruodž. 1 — Anglų ir francuzų ir italų kariūniai jau išlipo Piraesus'e, Athenų prieplaukoje. Graikai neklidė jų išlipimą. Gauta pranešimai, kad apginkluoti graikų pulkai maršuoja iš šiaurės Athenų link.

Graikijos karalius Konstantinas pranešė sąjungiečiams kad jis nutarė neatiduoti jiems savo artillerijos. Sąjungiečiai yra vienok pasisėmę artilleriją pagrieb-

BUCHARESTAS — KARĖS STOVYKLA.

Berlinas, gruodž. — Pranešta, kad rumunų sostinė, Bucharestas persimainė į milžinišką karės stovyklą. Pusė miesto gyventojų jau išbėgiojo.

Generolas Berthelot, francuzų strategas, kuris vėliau su rumunų kariūnė, ir perdėtinis Bucharesto policijos, išėjo paskelbimą, papiepiant didžiūmą civilų gyventojų — ypač moterim ir vaikam apleisti miestą o ypač tvirtovių apeliokės, ir penkias dienas. Jie bus nugalbenti valdžios lėšom į vietas į šiaur- rytus Bucharesto.

Visos ypotos kurie liks Buchareste, bus priverstos atlikti karės arba sveikatos už laikymo darbus. Visas maistas paimtas į valdžios kontrolę. Pavieniai turinti ir maža maisto savo namuose, turi tą atiduoti karės vyriausybei, kuri išdalins maistą visuomenei kas dien.

MUŠIAI ATHENUOSE.

Londonas, gruodž. 2 — Višą dieną Athenuose tebėjo gana smarkūs mušiai tarp graikų reguliariškos kariūnė, ir sąjungiečių marinkų, kuriems pagelbėjo Venizelos užtarėjai. Galutinai pertrauka įvyko mušiuose ir sakoma karalius Konstantinas sutiko išpildyti sąjungiečių norus.

Sąjungiečiai tada pasitarė, ir pirm pasitraukimo, admiraolas du Fournet apla-

kė graikų generolą Kalaris ir išaiškino jam kad sąjungiečiam nebuvo liepta šauti į graikus; Kalaris išaiškino kad taip pat buvo ir su graikais. Tada abi pusės sutiko, kad mušis atsibuvo iš priežasties nesusipratimo, Mušyje, kuris tebėjo visose dalyse Athenų, keletą ypato buvo užmušta o gana daug sužeista.

BUCHARESTAS KĖBLAM PADEJIMAS.

Londonas, gruodž. 2 — Nors rumunai su visom įjgom priešinasi į vakarus ir pietus Bucharesto, priešai vienok vis labiau apsupa miestą ir matomai jo padėjimas darosi vis kėblesnis.

Iš Berlino pranešama, kad teutonai jau grėsia pavojų Bucharesto tvirtovėm, ir pasiekė Argešu upę, kuri tik 5 mylios nuo fortų.

Vokiečiai ir bulgariai taigi vis pasekmingai kovoja piet-rytus nuo Campulung Kita teutonų kariūnė per silaužė per linijas rumunų kariūnė, ir piet- vakarus Pitešti, paimdami daug nelaisvių ir net keletą štabo oficerių.

Į pietus Bucharesto, rumunams vienok truputi sekasi. Jie atsiėmė kaimus Tzomanas ir Gostinari, 15 myl. nuo sostinės.

Dobrudžoj, rusai-rumunai atsiėmė vakarinį galą Tčernavoda tilto.

Teutonai paskelbia, kad vakarų Rumunijoj, jie jau paėmė suvirš 6000 rumunų nelaisvių.

RUSAI ĮJĖO Į KIRLIBABA

Petrograd, gruodž. 2 — Rusai užėmė dalį miesto Kirlibaba; dabar žiaurus mušiai tebeina to miesto gatvėse. Rusai tikisi jog galės užimti ir reštą miesto.

VENEZELOS PASEKĖJAI SUAREŠTUOTI.

Athenai, gruodž. 3 — Graikijos valdžia suareštavo tris garsius buvusio premiero Venizelos pasekėjus, apkaltindami juos prisidėjimu prie išdavimo šalies. Sakoma, kad jie įieškojo rekrutų def. revoliucionierių kariūnė. Suareštuoti yra gen. Korakas, M. Buljanis, redaktorius Venizelos partijos organo ir policijos lieutenantas Marudas. Jie turėjo didelę sumą pinigų del pri-

Ju. Galkos - miest. buvo atmu.

vaitinis laikraštis
"AMERIKOS LIETUVIS"
Eina Keturadieniais
Leidžia
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Prenumeratos Kaina:
Suvienytose Valstijose Metams - \$2.00 - Pusei Metu - \$1.00
Kitose Viešpatystės Metams - \$2.50 - Pusei Metu - \$1.25
Apgarsinimui kainos ant užklauso. Antrašas:
"AMERIKOS LIETUVIS"
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

4 Centai už Numerį.

The Lithuanian Weekly
"LITHUANIAN AMERICAN"
Every Thursday
Published by
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly Subscription:
In United States - \$2.00 - 6 Months - \$1.00
To Foreign Countries - \$2.50 - 6 Months - \$1.25
Advertising rates on application All communications should be addressed:
"LITHUANIAN AMERICAN"
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

4 Cents per Copy.

traukimo graikų į sukilėlių kariumenę.

VOKIETIS ADMINISTRATORIUS DEL RUMUNIJOS.

Berlinas, gruodž. 3 — Vokiečiai jau paskyrė administratorių del tų dalių Rumunijos, kurios yra patekę į jų rankas. Šis administratorius, gen. Touff von Tochafe, su pagelba žemesnių urėdininkų parinktų iš vokiečių talkininkų, taip valdys užimtą Rumuniją kaip Belgiją, Lietuvą ir kitas užimtas teritorijas. Patį vokiečiai paskelbia, kad šis valdymas bus iš dalies del naudos vietos gyventojų o iš dalies del naudos pačių teutonų. Tai yra, teutonai, kaip ir visur, pasisavins tas dalis maisto ir tt., kurias rės o liekanas atiduos rumunams gyventojams.

RUMUNAI APLEIS BUCHARESTĄ.

Londonas, gruodž. 3 Gauta pusiau - oficialis pranešimas iš Bucharesto, kuris yra visiškai priešingas vokiečių pranešimui, gautam kelios dienos atgal. Vokiečiai sakė, kad rumunai pavertė Bucharestą į tikrą karės stovyklą ir išvarė iš ten civilius gyventojus. Rumunų pranešimas sako, kad prieš pradžia karės, Bucharestas buvo permainytas iš apdrutinto miesto į atvirą miestą, ir kuomet pavojus užėmimo grėsė, karės spėkos pradėjo rengtis apiešti sostinę bet civiliškiams buvo paliepta likti ant vietos.

Iš šito viso galima spręsti, kad rumunai taip smarkiai priešinosi aplink Bucharestą ne del to kad apginti miestą bet kad leisti didžiuliam jų kariumenės saugiai pasišalinti.

RUSAI SUMUŠE MACKENSENĄ.

Londonas, gruodž. 3 — Pietus Bucharesto, išilgai Dunojaus, pribuvus dideliame skaičiui padrutinimui, rusai užpuolė ant užpakalinės dalies Mackenseno kariumenės ir skaudžiai sumušė ją, paimdami daug nelaisvių ir 21 kanuolę.

Gali būti, kad šis rusų pasisekimas pietuose ir kitas pasisekimas šiaurėje (ties Kirlibaba) neišgelbės Bucharesto, vienok nors išgelbės rumunų kariumenę, o

kol toji dar nesunaikinta, teutonų laimėjimas vienok nebus pilnas.

Tuo tarpu, teutonai ir bulgarai, pasak Berlyno pranešimo prieina vis arčiau Bucharesto. Jie jau perėjo per Argešų upę ir sumušė rumunų pulkus, kurie bandė sulaukyti jų pirmyn žengimą.

NUSKANDINO FRANCUZŲ TRANSPORTĄ.

Berlinas, gruodž. 3 — Vokiečių submarinas nuskandino francuzų transportą Karinak 6800 — tonų didžio 27 d. lapkr. Taryžeminės ju-rėse, netoli salos Malta. Laivas buvo pilnas kareivių vežamų į Saloniki.

Apart to, vokiečių submarinai paskutinėse dienose nuskandino 6 priešų garlaivius.

TEUTONAI BOMBARDUOJA BUCHARESTĄ.

Kopenhagenas, gruodž. 4 — Gauta pranešimas, kad vokiečių artilerija, pastatyta, tik 11 mylių nuo Bucharesto vakar jau pradėjo bombarduoti tą miestą. Berlinas, gruodž. 4 — Teutonų kariumenė einanti iš Campulung užėmė svarbią miestelį Tergovistea ir susivienijo su kariumene einančia iš vakarų. Pergalinga kariumenė skubiai žengia į rytus ir jau užėmė ir gelžkelių centrą Titu. Į piet - vakarus nuo Bucharesto rumunai buvo skaudžiai sumušti. Teutonai paėmė kaimą Gradichtea, 12 myl. į pietus Bucharesto.

Iš viso vakar paimta 8000 rumunų nelaisvėn, 35 kanuolės. 13 lokomotyvu ir 14 daugybė vagonų; taipgi daugelis kitokių karės reikmenų. Vokiečiai džiaugiasi, kad rado daug maisto del savo kareivių turtingoj apkariautoje dalyje Rumunijos. Jie giriasi, kad jų kareiviai atliko stebėtinai ilgus maršus greitai ir gerai. Visos teutonų kariumenės veikiančios Rumunijoje yra suvienytos po vadovyste maršalo von Mackenseno.

RUSAI IR SERBAI LAIMI.

Londonas, gruodž. 4 — Rusiam vis sekasi Karpatuose. Jie užėmė kaimus ties Jablonitza.

Po kruvinių mušių besitęsiančių per penkis dienas,

nežiurint blogo oro, nepatogios mušiu vietos, ir atklausus priešinosi bulgarų serbai vakar užėmė visą eilę dručiai aptvirtintų bulgarų pozicijų. Bulgariai pasitraukė į šiaurę palikdami daug užmuštų ant mušio lauko. Serbai paėmė 5 kanuoles, daugybę kulkašvaizdžių ir šiaip karės reikmenų; taipgi daugybę nelaisvių, kurie dar nebuvo suskaičiuoti.

ITALŲ LAIVAS NUSKANDINTAS.

Madrid (Ispanija), gruod. 5 — Italų garlaivis Palermo, 9203 tonų, tapo nuskandintas submarino netoli Ispanų pajūrės. 25 amerikoni, arklų dažiurėtojai radosi ant jo ir viens iš jų sakoma žuvo. Laivas vežė 858 mulus, 163 arkliaus, 1452 skrynias eksploduojančios medegos. Laivas turėjo du 3-col. šautuvu del apsigynimo.

VOKIEČIAI VIS ARČIAU PRIE BUCHARESTO.

Londonas, gruod. 5 — Nors rusai siunčia labai didelius sudrutinimus rumunams ir stengiasi visai jiem pagelbėti, teutonai ir bulgarai vis arčiau prieina prie Bucharesto.

Teutonai jau paėmė 12,500 rumunų nelaisvėn. Vieną vokiečių kariumenę radosi 25 myl. nuo sostinės. Kitą 35, o trečia tik apie 10 myl. Į pietus Bucharesto, netoli Dunojaus, rusų sudrutinimai daug pagelbėjo rumunams, bet nors atitolino Bucharesto puolimą kelioms dienoms, vargu galės visai atmušti teonus.

Rusų karės laivai ir orlaiviai bombarduoja Konstantaną.

Iš Visur.

130 JAPONŲ ŽUVO.

Tokio (Japonija), 130 jaunų kareivių žuvo, kuomet traukinys kuris juos vežė susidaužė su freitu traukiniu.

KASYKLOS DARBININKAI GAVO 8 VAL. DIENĄ.

Melbourne. (Australija). Didelis angliakasių streikas kuris buvo labai sujudinęs Australiją jau pasibaigė. Angliakasiai laimėjo 8 val. darbo dieną be numušimo mokesčių. Kasyklų savininkai neturės nuostolių, nes kasyklose dabar bus dirbama dvejišais šiftais o kaina anglių taipgi pakelta.

IŠTREMIA BELGŲ SIUVEJAS.

Londonas. Iš miestų Hasselt ir Lamaye, Belgijoje, vokiečiai ketina išgabenti Vokietijon visus vyriškius tarp 17 ir 50 metų ir visas moteris ir merginas, kurios turi siuvas mašinas.

BERLINO MOTERIS PROTESTUOJA.

Londonas. Kuomet Reichstagas (parlamentas) perleido bilių priverčiant visus vokiečių vyriškius dirbti kareiš darbus, Berlino moteris pakėlė didelį protestą nes jos suprato, kad

kurios dar nedirba dirbtuvėse, ar kur kitur ir gi bus priverstos stoti į fabrikus užimti vyrų vietas. Moteris taipgi reikalavo duonos, dviejų dienų vakacijų del kareivių ir galutinai, greitos taikos.

CHINAI NEIŠLEIS DAUGIAU DARBININKŲ.

Berlinas. Pranešta, kad rusų laikraštis Russki Slovo paskelbė jogei Chinijos valdžia uždraudė toliau išgabenti paprastus chiniečius darbininkus į Rusiją. Pastaraisiais laikais sąjungiečiai parsigabeno daugybę chiniečių užimti vietas kareivių dirbtuvėse, laukuose, ir tt.

1000 ŽUVO INDIJOJ.

Londonas. Baisi audra aplankė piet - rytinę Indiją, šiomis dienomis. Apielinkė je Pondicherry, francuzų Indijoje, 1000 žmonių žuvo. Labai daug blėdies padaryta visoj Madras provincijoje.

DAUGELIS UŽMUSTA ANTVERPU SUKILIME.

Londonas. Du belgai kurie pribuvo į Holandiją iš Belgijos praneša, kad laike Antverpo gyventojų sukilimo prieš vokiečius iš priežasties verstino išgabenimo belgų darbininkų Vokietijon, tarp 200 ir 300 belgų žuvo ir daugybė vokiečių kareivių buvo užmušta.

SUVARŽE KELIAVIMĄ GELŽKELIU.

Kopenhagenas. Čionai gauta pranešimas, kad pasteruoj laikų įvyko didelė pertmaina vokietyjos gelžkelių taisyklėse. Dabar visais be-reikalingas keliavimas civiliški visiskai uždrausta. Tik tie kuriems butinai reikia del pramonės tikslų keliauti, gauna daleidimą nuo valdžios. Taipgi vokiečių traukinių vaikščiojimas sumažintas. Labai mažai traukinių eina apart tų, kurie reikalingi karės tikslams.

TURKŲ KAREIVIAI MIRSTA SIRIJOJ.

New York. Armenų - sirijiečių Pašalpos komisija praneša, kad turkų kareivių Sirijoje miršta apie 1000 kas dien iš priežasties tifuso.

Abelnai, ta nelaiminga sągalis dabar neišpasakytus vargus kenčia. Apart bado visokis maras tifusas ir cholera ten siaučia. Cholera nėra pavojingiausias rušies, bet tifusas yra labai staigus; ištisi kaimai žuvo iš tos ligos. Gydytojai negali kovoti prieš šias epidemijas nes neturi gyduolių.

Komisija ketina siūsti labai daug gyduolių ant Suv. Valstijų laivo Caesar, kuris neša pašalpą Sirijai.

29,297 NELAISVIŲ MIRE.

Berlinas. Oficialės skaitlinės išduotos 2 d. gruodžio, parodo, kad 1 d. rugp. 1916, Vokietijoje radosi 1,663,794 nelaisvių. Per pirmus du metus karės, 29,297 nelaisviai laikomi vokiečių stovyklose numirė. Iš šio skaičiaus, 6032 mirė iš džiuvos, 420 iš taškuotos karštilgės, 6270 nuo žaidų, 66 kitų ligų. Apie 10 iš 1000000 tukstančio nelaisv

ve nusižudė. Keleta tukstančių, nors skaitlinės to nemini, beabėję buvo vokiečių nužudyti del nepaklusnumo ar kitų priežasčių.

EKSPLODAVO LAIVUS KAD PASLĖPTI VAGYSTES.

New York. Rusijos ambasados prekybos agentas 4 d. gruodžio pranešė šio miesto policijai, kad garlaiviai Archangelsko prieplaukoje kelios savaitės atgal buvo eksploduoti bombomis kurios buvo padėta tarpe jų tavorų kuomet laivai dar stovėjo ties prieira Bush Terminal kompanijos, New York. Toje eksplozijoje žuvo keirsimtai žmonių ir amunicijos ir kitų karės reikmenų buvo sunaikinta už keletą milijonų dol.

Rusų agentas sako, kad bombos buvo padėtos į laivus kad paslėpti dideles vagystes. Tulas Samuel Gather, Brooklynlo gelžgalių ir šiaip įvairių antrankių dalykų pirklys tapo suareštuotas už tai, kad turėjo savo krauvėje dviakinius žiuronėlius, kurie, sako policija priklauso rusų valdžiai. Tokių žiuronų buvo išsiūsta už \$12,000 į Rusiją del vartojimo kariumenėje.

Sekant Gatherio suareštavimą, išaiškėjo, kad rusų agentas netrukus po Archangelsko eksplozijos, buvo pasisikundęs policijai, kad Rusijos valdžia buvo persitikinusi, kad laivai buvo sunaikinti vidaus eksplozijoje. Jis toliau sakė, kad ištyrinėjimas rusų slaptos policijos parodė, kad bombos buvo padėtos į tuos laivus laike jų prikrovimo New Yorke.

Kadangi šie laivai buvo prikrauti ties Bush Terminal, South Brooklyne, New Yorko policija pradėjo daryti ištyrinėjimus toj apylinkėje. Jie nieko negalėjo vienok atrasti, iki tulų vakarą patėmių moterį vartojant kariumeniškus žiuronus teatre. Paklausus jos, jie dažinojo, kad ji nupirko žiuronus South Brooklyne ir kad daugelis krautuvų tenai pardavinėjo tuos žiuronus. Dar tolesni tyrinėjimai parodė, kad 200 tokių žiuronų buvo pasiūta Rusijon ir laivas kuris juos neva vežė radosi tarp sunaikintų eksplozijoje.

Gather buvo apkaltintas pavogimu šiu žiuronų. Jis pasakė policijai, kad jis pagė iš rusų kariumenės laike rusų - japonų karės ir atvyko čionai. Tolesni tyrinėjimai daromi.

100,000 BELGŲ JAU IŠGABENTA VOKIETIJON.

Londonas. Jau apie 100,000 belgų darbininkų buvo išgabenta į Vokietiją, kur jie turi dirbti už 30 fenigų ant dienos ir užlaikymą. Maistas kuris yra suteikiamas šiem darbininkams yra taip prastas, kad į gana trumpą laiką jie visai nusilpsta ir netenka bent trečdali savo svaramo.

Protestai prieš ir neutrališes vergiją neturi jokios įtelių šalių prieš šią naujos ru-

tekmės ant vokiečių. Jie sako, kad jiem butinai reikia darbininkų ir prieg tam, Belgijoje darbininkai neturi progos užsidirbti sau maistą.

Šiomis dienomis, belgų darbininkai per visą Belgiją laike slaptus susirinkimus laike kurių jie priėmė rezoliuciją šauktis į Amerikos darbininkus, kad užstotų už juos. Jie sako, kad nėra tin giniai, kaip vokiečiai sako, kad jie nenori dirbti, ale nenori apleisti savo šalies, nenori dirbti del priešo. Jie toliau sako, kad jeigu vokiečiai nebutų išvežę visas mašinas iš belgų dirbtuvių, nebutų pasisavinę belgų maistą, butų užtektinai ir darbo ir maisto Belgijoje, ypač kadangi amerikoni ir kitos neutralės šalys taip gausiai selpia belgus. Jie užbaigia atsišaukimą su prašymu, kad amerikoni juos išgelbėtų iš vergijos, taip kaip išgelbėjo nuo bado.

PERMAINA ANGLŲ KABINETE.

Londonas. 5 d. gruodžio, Anglijos premieras Herbert H. Asquith atsisakė nuo vietos, kurią laikė per 8 audringus metus. Karalius pasiūlė vietą Andriui Bonar Law, unionistų partijos vadui. Jeigu jis atsisakys nuo vietos, David Lloyd - George, karės ministeris taps premieru.

Asquith turėjo atsisakyti nuo vietos, už tai kad buvo per daug pasipriešinimo jo politikai.

KONSTANTINOPOLIS PAŽADĖTAS RUSIJAI.

Londonas. Pranešta iš Petrogrado, kad Dumai pradėjus naują sesiją, Rusijos naujas premieras Alexander Treppoff pranešė, kad 1915 m. visi sąjungiečiai sutiko atiduoti Konstantinopolį ir Dardanelius Rusijai, jeigu laimės šią karę.

Rusija, iš savo pusės, duos Rumunijai liuosą kelią per Dardanelius.

Iš Amerikos.

NORI 2 1/2 CENTŲ PINIGŲ.

Washington. Direktorius Suv. Valstijų pinigų kalbės praneša, kad gavo daugybę prašymų iš visos šalies prašant kad pinigas vertas 2 1/2 c. būtų nukaltas. Tokis pinigas yra labai reikalingas nes su juomi galima būtų nupirkti daugelį daiktų už kuriuos dabar reikia mokėti nuo 3 iki 5 c. nors jie to neverti. Ir daiktai kurie parduoda po 15 c. už vieną o už 2 už 25 c. būtų stačiai parduoti po 12 1/2 c.

65 MILIJONUS DEL NAUJŲ KARŠ LAIVŲ.

Washingtonas. Laivyno Sekretorius Daniels padarė kontraktus šiomis dienomis del pabudavojimo naujų karės laivų už \$65,000,000. Ke-turi nauji mušio laivai lėšuos po \$11,000,000 kiekvienas; 2 submarinai galinti per jures plaukti lėšuos po \$1,190,000 kiekvienas; o 27 pajūrės sūb- inai lėšuos nuo

\$694,000 iki \$698,000 kiekvienas.

SUVEJŲ ALGOS PAKELTA.

Chicago. Jacob Abt, pirmininkas Chicago Wholesale Clothiers Association pranešė, kad šio miesto drapanų suvejų darbo valandos buvo sutrumpintos nuo 54 iki 48 ant savaitės. Mokestis bus ta pati kaip už 54 valandas ir laikas ir pusė bus mokama už virš-laikį. Taip kad į metą, suvejai gaus \$1,000,000 daugiau negu pirmiau, imant atidon valandų sutrumpinimą.

NAUJOS RUSIES LIGONBUTIS.

New York. Pirmas Diagonozos (Pažinimo ligos) ligonbutis bus netrukus pastatytas New Yorke. Ligonbutis lėšuos \$200,000. I šį ligonbuti bus priimama tik ligoniai sergant ligomis kurių kiti gydytojai nepažys-ta.

Tokius ligonius apžiūrės geriausi šios šalies gydytojai ir išras kas jiems kenkia ir pasiūys del gydymo pas specialistus. Jeigu specialistai yra perbrangūs kokiam ligoniui, jis bus pasiūstas atgal pas savo gydytoją, kuriam bus suteikta m darodymai kaip geriausia gydyti tą ligonį.

PASEKMĖS KALAKUTŲ BOIKOTO.

New York. (Paprastai, prieš Padėkavonės dieną, Suvienytose Valstijose parduodama tukstančiai tonų kalakutų. Bet šiemet, šeimininkės kuone visuose šios šalies miestuose nutarė boikotuoti kalakutus. už kuriuos pirkliai reikalavo nuo 35 iki 60 c. už svarą. Iš priežasties to, parėjo žinios iš visų pusių, kad visur pirkliai turėjo sugrąžinti nuo 10 iki suvirš šimto tonų kalakutų į šalį sandelį, nes didesnis dalis paukščių liko neišparduota. Kaip kur, matydami kad šeiminkės pasiryžė nemokėti taip augštas kainas, pirkliai paskutinėse valando se daug sumažino kainą kalakutu, by tik juos išparduoti galėtų.

SUV. VALST. UŽĖMĖ SAN DOMINGO.

Washington. Suv. Valstijų laivynas apskelbė karišką valdžią saloje Santo Domingo, idant sutvarkyti dabartinį politikos sumišimą tenai. Suv. Valstijos laikys Santo Domingo taip pat globoje kaip Haiti, idant užtikrinti tenai ramybę ir tvarką. Fi nansai valstybės bus Suv. Valstijų rankose.

SANKROVŲ TRUSTAS.

New York. Šio miesto komisija del ištyrinėjimo priešasčių augštų pragyvenimo kainų praneša, kad daugelyje valstijų yra susitvėręs šaltų sankrovų trustas, kurio tikslas yra kaip galint paaugštinti maisto kainas. Vienas toks trustas turi 75 sankrovus New Yorke, New Jersey ir Connecticut. Veikdami visi iš rion. šių sankrovų s- ir sibijoj įsta

103 is kiekvieno patis sa

Apžvalga.

Europoje vėl pasigirdo kalbos apie taiką. Vokiečių kancleris savo kalboje Reichstage vėl viešai pasakė jogei Vokietija yra pasirengusi laikytis jei jai bus suteiktas išlygos gvarantuojančios vokiečių tautos gyvybę ir jos atitį. Jis nurodinėjo, kad sąjungiečiai tik nenori taikos, nes turi daugiau karvių ir visas pasaulis gelbsti juos dirbime amunicijos.

Iš kitos pusės anglų publicistai ir pradeda nuolatos kalbėti apie taiką.

Karė matomai visems ingriso. Tas kasdieninis žudymas tūkstančių žmonių, be reikalingas eikvojimas turto nuvargino abi kovojančias puses. Vokiečiai, nežiurint priešų skaitlingumo ir didesnių nuostolių, lyg šiol buvo pergaletojai. Ar ilgai jie galės taip laikytis, galima abejoti, todėl taikintis dabar jiems būtų geras išro-kavimas.

Bet netaip dalykai stovi su sąjungiečiais. Jie lyg šiol daugiau pralaimėjo negu laimėjo. Vienok jie dar turi spēkų ir tikisi laimėti. Bet karė nuvargino ir juos. Ir jei Vokietija, abejodama galutinai ir visiškai pergalėti, sąjungiečiams pasiulytų geras išlygas, sąjungiečiai be abejonės geistų taikintis.

Kas žino, gal, visų pagėdaujama taika yra arčiau negu spėjama.

Zinomas Lietuvos veikėjas inžinierius Petras Vileišis ragina visus lietuvius užsidėti liuosanoriai pagalvines mokestis tautos reikalams kaip kad moka kitos tautos lenkai, žydai. Esama daugybės reikalų kurių mes kitaip negalėsime aprūpinti kaip tik kiekvienas mokėdamas tam tikrą mokestį. Jisai "L. B." rašo, "kad mes visi, kaip tie anglai, suprastume ir jaustume, jog Lietuvos ir mūsų tautos likimas pareina nuo visų mūsų kartu ir nuo kiekvieno skyrium. Reikia, kad mes savo krašto pyliciai ir pylietės ir jaustume kiekvienas skyrium savo pareigą tėvynei ir tautai."

"L. B." pritariamas tam sumanymui nurodo "Centro Komiteta", kaip, autoringiausia ir ištikimiausia įstaiga rinkimui tos mokesčių.

P. Vileišio sumanymas yra tikrai naudingas ir reikšmingas, bet kad Centro Komitetas būtų atsakančiausia tam tikslui vykdyti įstaiga reikia paabėjoti.

Ar-gi lietuviai negalėtų sudaryti įstaiga, kuriai galėtų pasitikėti visi?

Kaip matyti iš "L. B." tilpusio straipsnio Rusijoje išblaškyti lietuviai nejuokais pradeda tarti apie įsteigimą lietuvų tautos bankos. Pagal to straipsnio autoriaus sumanymo tos bankos akcijos turės būti ne mažesnės kaip 1000 rublių ir balsas bus duotas tik tiems kurie turės mažiau kaip penkias

Pradžiai tikimasi sudaryti bent pusę milijono rublių.

Pirmiausiai projektuojama ankietos keliu sužinoti kiek galima turėti akcionierių, o poto bus rupinamasi bankos instatais ir jos organizavimu. Straipsnio autorius pasižada paimti 5 akcijas, tai yra įdėti penkis tukstančius rublių.

Apie bankos reikalingumą šiaip rašoma: —

"Amerikiečių sumanymas — įsteigti pas save didelę banką — lietuvių reikalų višiskai aprūpinti nieku būdu negalės. Tas aišku. Tai-gi Lietuvoje, kur mūsų tautos širdis tvaksi, būtina reikalinga banka, tokia banka, kuri galėtų žmoniškai visų luomų reikalus aprūpinti ir turėtų tautos pasitikėjimą. Dviejų dalykų tokia banka reikalinga: 1) turėti pakan-

kamai pinigų, — pirmajai pradžiai bent pusę milijono rublių, ir 2) tokią sąžiningą valdybą, kad nė vienas lietuvis jai nieko negalėtų prikišti ir visi galėtų rėmti ją tvirtu pasitikėjimu. Tas privalybes turėdama banka stos ant tvirtų kojų, ir į savo ateitį žiūrės skaisčiomis akimis. Ateitis jos bus užtikrinta."

Butų gerai jei lietuviams europiečiams pasisektų ta sumanymą vykdyti. Tokia įstaiga daug pagelbėtų Lietuvos atstatymo darbe, sucentralizuotų mūsų kapitalus kad poto panaudoti juos Lietuvos reikalams. Tokia įstaiga prieg tam galėtų dirbti išvien su amerikiečių "Lietuvos Atstatymo Bendrove", ir pagelbėti jai įvesti Lietuvos pramonėn amerikiečių sudėtą kapitalą.

Iš Pabėgėlių Gyvenimo.

Jekaterinodaras prie Kubanės.

Pernai rudenį karo išvytas iš tėvynės atvažiavau į Jekaterinodarą. Čia atvykęs ilgai negalėjau surasti savo tautiečių; jei kas ir buvo, tai, dėja, jau drovėjosi lietuviškai šnekėti, ir kalbėjo lenkiškai arba rusiškai. Kuone metai išėjo, kol išgirdau savo kalbą ir pamačiau lietuvišką laikraštį. Dabar ateina į mus "Lietuvių Balsas" ir atsirado šiek tiek lietuviškų knygėlių.

Buvo čia neseniai atvažiavęs kunigas lietuvis iš Doņo Rostovo; surašė tremtinius lietuvius, davė reikalingiems pašalpas ir bažnyčioje pasakė lietuviškai pamokslą. Labai džiaugėsi jekaterinodariečiai po metų vargų pamatę savo kunigą ir išgirdę savo gimtąją kalbą. Gerai būtų, kad nors vieną kartą mėnesyje lankytų mus šitas brangus svečias.

Jekaterinodaras nemazas miestas, daug didesnis už Kauną. Gyventi čia pigiau kaip kur kitur Rusijoje, tik labai didelė bėda tremtiniams su autuvu ir drabužiu. Uždarbis čia nelabai didelis, o nusipirkti batai ar korpūs — darbininkas turi visą mėnesį dirbti nevalgęs. Pernai rudenį lenkų komitetas davė mums autuvui, bet šiemet nieko nebegirdėti. Batai bei korpūs plyšta ir, lyg tyčiai, jau ateina šlapia Kaukazo žiema.

Jekaterinodare, gyvena visokių tautų žmonių, daugiausia armenų ir rusų. Yra ir daug žmogžudžių. Vakarė 9—10 val. neišėsi iš namų — greit gausi peiliu ir krutinę. Jekaterinodariečiai labai nemėgia tremtinių; sako, visa pabrango dėl to, kad atvažiavę tremtiniai.

Rugsėjo 27 d. 2 val. po pietų užmuštas klebonijoje su savo tarnaitė Jekaterinodaroparapijos klebonas. Kas pradžiai užmušė ir už ką, niekas nežino.

Turkestanas. Karo audrai užėjus, teko mūsų broliams ir sesutėms atsisturti tokiose šalyse kurių tūli nei girdėti nebuvo girdėję, nei sapnų nebuvo sapnavę. Ir toli

kestanan, kaip ir kitur, nemaža buvo jų atgrusta atgabenta. Čia atklydo, patyrė didžiausio vargo ir nelaimių. Tolimos ir ilgos kelionės nukamuoti žmonės čia gavo sulstį šaltuosna barakuosna, nes šiaip kokios pastogės nebuvo. Nepriprastas šio krašto oras ir stoka tam tikro maisto sukėlė tremtinių tarpe visokių ligų, kurioms pjaute plovė žmones: iš 5—6 žmonių kai — kuriose šeimynose beliko 2—3. Bėgdami iš Tėvynės tarėsi gyvi likusių išbėgę, o čia kaip tik daugeliui svetimos smiltys ant akių užgriuvo.

Pavasarij vietinio klebono kun. Pranaičio rūpesniu pradėjo organizuoti lietuvių komitetas n. d. k. 3, kurs kovavo mėnesį jau pradėjo traukti kruvon visus tremtinius, išblaškytus po visą šalį. Jiems buvo suteikta mėnesijinė ir dvasinė pagalba. Dar nevuvo surinkti tremtiniai vienon kuopon, kaip išėjo įsakymas evakuoti juos su komitetais vidurinėna Rusų gubernijosna, ir gegužės 12 d. lietuvių komitetas su savo pirmininku kun. Polonskiu ir visais tremtiniais lietuviams iš čia išsikėlė. Kairkurose vietose dar liko lietuvių.

Helsinkiai. Suomija. Helsinkiuose karo metu gyventojų bus daugiau ne 200 tukst. Stovi Baltijos jūrų Suomijų įlankos krante. Jie turi gerai įtaisyta prekybos uostą, kuris karo metu maža teveikia. Stovi jame dabar dalis karo laivyno ir prekybos laivai.

Helsinkiai iš trijų pusių apsiausti jūrų, tik į vakarus ir truputį į šiaurę stuko miškai ir uolos. Tad Helsinkiai atrodo kaip kokiame pusalyje arba net salose esą, nes kai kurios dalys, kaip aš, tai vadinamasis laivyno uostas "Skatuden" ir kitos mažesnės salos yra visai atsiskyrę nuo materiko ir surišti su juo tiltais.

Helsinkiai dabar pagarsėjo ir vasaros metu buvo sutraukę daug žmonių savo puikumu, tvarka, o gal ir maudykėmis, nors nedaug kuo pasižymėjusiomis. Namai raste daugiausiai muro, tik

vyrausybės, bankų ir turtinųjų draugijų — akmenis; pakraščiuose yra daug maišytų: apatinis augštas akmenis, o augščiau plytų. "Sornas" ir "Kallio" miesto dalyse yra ir medžio.

Miškų čia yra daug, bet mūsų tautiečiui, pratusiam prie didžiulių Lietuvos girių, neįauku čia daros, matant ne didelius ir nedaug medžių, nuskurdusius, augančius tarpe gintaro uolų. Žaliumos čia maža. Daugiausia granito uolos ir vanduo.

Katalikų bažnyčios yra dvi: viena švedų katalikų koplyčia, įtaisyta nusamantuose namuose, o kita muros bažnyčia, bendra visų katalikų kolonistų. Lenkų yra daugiausia, tad ir pamaldos budavo laikomos lenkų kalba, tik retkarčiais švedų, o nuo šių Velykų ir mes lietuvių ir latvių iš eilės girdim kas antra šventė pamokslus. Tuo labai visi lietuvių tremtiniai esame patenkinti, kad atvykę į šventimą šalį nors Dievo žodį galime girdėti savo gimtąją kalbą. Tai didelė padėka tuo tarpu apsigyvenusiame kun. A. Sabaliauskiui.

Lietuvių Helsinkiuose bus apie 100. Iš jų keliolika šeimynų yra apsigyvenę seniau, prieš karą. Gyvena turtinagai. Turi savo krautuvių, restoranų bei kitokių uždeėjimų. Vaikai dažniausiai lietuviškai nebe moka, o jei ir moka, tai labai silpnai. Kiti lietuviai karo ištremti čia atyra atsidurę. Yra jų iš Kauno gub., debeikiečių, kaip antai, inuo Giedraičių ir tt. Nesant jokios lietuvių organizacijos visi atbėgusieji turi vargti ir maitintis iš savo darbo, o kelios šeimynos yra — tikrai reikalingos pašalpos.

Cionikščiai tremtiniai lietuvių yra surašyti ir registracijos lapeliai nusiųsti į Petrapilio į Centro Komiteta.

Neseniai čia lenkai sudarė draugiją del karo nukentėjusiems šelpti. Lietuviai kol kas prie jų neprisideda. Lietuviai tremtiniai elgiasi gerai, pavyzdinagai, neniekinda mi nei savo tikėjimo nei kalbos.

Vasarai į Helsinkius buvo atvažiavę iš Voronežo keletas moksleivių abiejų lyčių. Padidėjus jaunuomenės, buvo pasisekė net pramo gyventojų lietuvių buvo vos 2—3 šeimynos. Visi gyvena pasiturinčiai. Organizacijos tarp jų nebuvo jokios, nes sudarymui kokios nors draugijos jų skaičius buvo permažas. Karui prasidėjus Ribinsko lietuvių kuopelė žymiai padidėjo. Tremtinių skaičius augo kasdien. Neradami čia jokios organizacijos, tremtiniai nemaža vargo prityrę. Jų dejavimai ir aimanavimai pasiekė nuo seniaus apsigyvenusių tautiečių širdis. Pradėta tartis ką daryti, kokių būdu suteikti pagalbą nukentėjusiems broliams lietuviams. Pasikalbėję su kun. R., Ri-

binsko lietuviai išsitrinko valdybą ir atidarė Lietuvių Draugijos nukentėjusiems del karo šelpti skyrių. Tie visi, kaip tai kas sako ir rašė, "lenkininkai pirmutiniai ištiesė ranką, nešdami pagalbą nukentėjusiems broliams. Maža teesant įsteigėjų ir tuo pačiu komiteto narių, komitetas iš pradžios turėjo begalės darbo. Darbuotis turėjo atsidėję. Atvykusieji tremtiniai buvo išvažę, išalkę ir apskurę. Reikėjo tad juos pavalydinti, apdaryti ir duoti pastogę.

Tik tas, kurs darbavosi kiek nors komitete, atjaus, koks tai darbas — surasti tinkamus butus prieglaudoms ir bendrabučiams, įvesti juose prideramą tvarką, sutalpinti tremtinius ir jųjų vaikus.

Patenkinę materijalinius tremtinių reikalus, komitetas atkreipė dėmę ir į jų dvasios stovį. Parsikvietęs gerus mokytojus ir kalbos žinovus (pav., A. R. buvęs "Šaltinėlio" bendradarbis), prieglaudų įsteigė 3 pradėdamasis mokyklas ir vakarinius kursus paaugusiems.

Visa tai sutvarkęs komitetas, norėdamas užspregti dar vieną spragą, kreipėsi per Centro Kom. į Jo Ekse. vyskupą, prašydamas paskirti kokį nors lietuvių aprūpintį Ribinsko tremtinių dvasios reikalus. Paskirtas buvo kun. Burdulis.

Atvykus Ribinskan kun. Burduliu viskas buvo jau sutvarkyta. Dirvonai buvo aptarti, reikėjo tik juos aapakėti. Visa tai, kas buvo padaryta taip vadinamųjų "lenkininkų", reikėjo tik tai palaikyti, tobulinti ir auginti, gaivinant dvasiā. Bė, dėja, ne taip išėjo.

Prasidėjo tarp kun. B. ir komiteto nesutikimai ir pasibaigė tuo, kad k. B. buvo priverstas iš Ribinsko išvažiuoti. Jo vieton atvyko kun. Š. Pasirodė, kad iš didelio kun. B. darbo maža telikę ženklų. Katekizacija vaikų prieglaudose buvo beveik nepradėta.

Odesa. Seniau rodos, lietuvių buvo nedaugiausia, bet dabar, kur nuvažiuosi, į kaimą ar nuo Šiaurės Jūrų lig Juodųjų Nuo fronto lig Mandžiurijai, — kuone visur galima sutikti tautiečių.

Susitikęs su šiaurėje ar pietuose gyvenančiais lietuviams, nė kartą pamana: jeigu lig šiol tėvynėje negera — ašarų pakalnė, tai dabar tėvynė kaip rojus atrodo atsiminimuose. Mat prie nepaprastų gyvenimo sąlygų prisidėjo dar nepaprastas oras: ten šiaurėje šalčiai — net tvoros piška, čia pietuose nuo karščio nėra kur dėtis. Lietuviui, nepratusiam prie to viso, gana keistai atrodo, ypačiai tenai, kur labai šalta, arba kur dideli karščiai; bet jau po truputį pradeda įprasti.

Tarp tremtinių Odesoje labai maža suvalkiečių, o dar mažiau ukrainių, ir kiekvienas, kad ir šiandien karas baigtus, noromis grįžtu į savo šalę. Yra tremtinių, kurie važinėja "laimės jiesko dami" iš vieno į vieto kitan. Vienas, arti tremtinių gyve-

naš, matęs tokį pašportą, kuriame, rodos, per porą mėnesių pažymėta maršrutas lig Vladivostoko, prisilaikant daugiau šiaurės juostos ir atgal lig Odesos. Nors tokių nedaug, bet geriau, kad visai nebutų, nes apsinkina ne tik save, bet ir kitus. Tokius tremtinius kur nors iš Charbino sunku sušelpti.

Odesoje, kaip ir kituose dideliuose miestuose, kuriuose teko būti, esama lietuvių, senai apsigyvenusių. Vieni spējo sulenkinti, kiti surusėti, o kiti, pamatę organizacijos reikalą, prieš kelierius metus jau, sudarė kelias draugijas, iš kurių ir šiandien tebegyvuoja: "Savitarpinės pagalbos" ir "Sv. M. Marijos" tarnaičių Draugija. Gyvena čia muzikos ir dramos draugija "Ruta", bet veikėjams užsiėmus šelpimo darbu, darbas laikinai sustojo.

Tremtinių nedaug, bet iš kitur atvažiavusių nebeprimama. Man pasakėjo neseniai šioki atsitikimą:

— Iš kur, dėdė atvažiavai?
— Iš Maskvos, — atsako.
— Delko?
— Tai mat, ponuti, tenai šalta...

— Gal sergi?...
— Aš, nesergu, tik boba užsimanė juras pamatyti, tai ir atvažiavau. —

Ir daugiau panašių atsitikimų girdėti. Rodos, komitetas nebeprimis, nes prie dabartinių sąlygų tai labai sunku.

Kitur lietuviai pasirodydavo viešai, kaip atskira tauta: sutaisydavo vakarą ar koncertą. Čia, rodos kol kas nieko. Dabar pradėdama organizuoti choras tik su vyrais "riestai".

Yra keletas moksleivių bei studentų: kuone visi darbuojasi komitete.

Be to, daug darbuojas čia apsistojęs kun. Vl. Draugelis iš Marijampolės.

Miestas neaugštas, medžiais apaugęs, ant kranto Juodųjų jūrų. Jau spalų mėnuo, o čia dar vienmarškiniai vaikščioja. Oras lengvas, tyras, sveikas.

Tremtiniais nepatartina ne tik kad čia, bet ir kitur, kur nors važiuoti, nes, kiek teko patirti, joks komitetas nebetori tremtinių priimti, taip kad tas maršrutas gali keistai, net labai keistai pasibaigti.

(„Liet. Balsas“)

TAUTIŠKOS SAVAITES RENGEJAMS.

ZINOTINI DALYKAI.

Del kalbėtojų ir kt. Kam truksta kalbėtojų, literatūros ar kokių patarimų — ant greitųjų tesikreipia į šias vietas:

Vakaruose (Illino. valst. ir apielinkėse) į "Lietuvos" Redakciją, 3252 So. Halsted str., Chicago, Ill.

Ohio valst. ir apielinkėse į "Dirvos" Redakciją, 2004 St. Clair str., Cleveland Ohio.

New Yorko, Peana. ir N. J. valst. į "Vienybės Lietuvininkų" Red., 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Nauioi Anglijoj — į "Ateities" Red., 367 Broadway, So. Boston, Mass.

Rengėjams. Reikėtų ne-

užmiršti, kad tautiška savaitė ALT. Sandaros idėjų platinimo ir jai šalininkų jieskojimo savaitė. Tas galima atsiekti:

a) gyvu žodžiu aiškinant A. L. T. Sandaros tikslą ir uždavinius;

b) įteikiant (parduodant, užrašant, dovanojant) nau dingų knygų;

c) užrašant A. L. T. Sandaros organus ir prijaučiančius laikraščius;

d) prirašant prie A. L. T. S. naujus narius, tveriant kuopų ir tt.

Rengėjai turėtų daboti, kad ypač pastarosios dvi priemonės būtų kuoplačiausia išnaudotos. Žmogus, užsirašęs laikraštį, nuolatos turės progos žmonių gyvenimą sekti, lavintis ir nuolatos A. L. T. S. idėjomis gaivintis; o prisidėjęs prie organizacijos — jausis vienos šeimynos nariu, turinčiu visur draugų, kurie reikale parems ir pagelbės. Čia jau nekalbama apie tai, kad tuo pačiu būdu bus atsiektas ir medeginis A. L. T. Sandaros ir jos organų sustiprėjimas ir drauge spēka, su kuria bus priversti labiau visi skaitytis.

Kalbėtojams ir agitatoriams.

Vienos vietos tautiškosios savaitės rengėjai, prašydami atsiųsti kalbėtoją, pastebė ir prašo, kad paskirtasis kalbėtojas "per daug nesirūpintų kunigų ir jų gospadinių reikalais, nes ta blogai atsiliepią į klausytojus. Iš kitos vietos vėl prašo siunčiamam kalbėtojui "įkvėpti", kad jis "mažiau peiktų socialistus ir kunigų" o kuodaugiau aiškinti A. L. T. S. uždavinius.

Sitų paprastų žmonių pastabų kalbėtojams ir agitatoriams reikėtų neužmiršti. Žinoma, kalboje negalima ir nėra reikalo neminėti ir neparodyti kitų srovių klaidų ar silpnųjų pusių; bet didelė klaida būtų padaryta, jeigu kas manytų, kad kitus (kunigus ar socialistus) piešiant juodžiausiomis spalvomis galima sau draugų igyti. Didžiausią pasisekimą turės ir daugiausia naudos atneš tie kalbėtojai ir agitatoriai, kurie pirmiausia ir daugiausia aiškina A. L. T. Sandaros programą ir jos uždavinius, o kitas sroves ar jų veikėjus liest tiktai tiek kiek tas bus reikalinga del aiškesnio dalykų nušvietimo ir del parodymo, kuo butent sandariečiai skiriasi nuo žmonių iš kitų srovių.

Visiems sandariečiams. Visur, kur tik galima, sandariečiai turėtų pasistengti surengti prakalbas ar vakarus su tikslu praplatinti laikraščius ir šiaip raštus, padidinti vietines A. L. T. Sandaros kuopas, o kur jų nėra — suturtinti naujas. Tose gi vietose, kur viešų vakarų nei prakalbų surengti nebutų galima, kiekvienas sandariečiai arba A. L. T. Sandaros ideams prijaučiantis žmogus turėtų pasistengti bent asmeniškai išplatinti laikraščius, knygų ir prikalbinti narius į A. L. T. Sandarą.

Padirbėkime bent vieną savaitę!

A. Rimka.



PO MEDŽIU.

Arbiamieji: —
 Bevargdami ir besiskusdami. už kelių dienelių sulauksime ir Kalėdų. Bet tos Kalėdos nebus linksmos iš priežasties, kad mūsų broliai ir seseris gyvena prazūties aplinkybėje. Visa mūsų tėvų nė patekus į patį verpetą karės yra teriojama; netik kad krinta mūsų tėvai, broliai ir seseris, nuo nepakenčiamo gyvenimo, bet sunaikinta ten ir patįs dirvonai, gražios lankos ir malonios mūsų Tėvynės girios, — viskas yra išnaukinta stiprios prieš rankos.
 Mūsų negalime sulaukti nuo savo mylimų nė laiškelio, nė nežinome apie nelaimės; tas jiems užginta baisaus Hindenburgio, užginta jiems dejuoti ir pranešti apie sunkų gyvenimą arba mirtį mūsų mylimųjų.
 Mūsų tėvynė randasi šalto se geležinėse replėse, kurios spaudo jos širdį ir kartu spaudžia mūsų. Bet mūsų pripratę prie nemaloningo gyvenimo, su atbukusiais jausmais, vis tiek Kalėdas turėsime kaip kur gana linksmas, mylėsime ir dalinsimės dovanomis su savo artymais. Mūsų negalime atsikratyti ir užmiršti mūsų prigimimo ir papratimo.
 Su šiuomi, aš, žmogus po medžiu, patariu jums, mieli broliai, iš anksto pasirėngti prieš šventimo Kalėdų, gražiai ir dorai. Vienas iš geriausių daiktų, tai yra atleisti kaltes visiems savo priešams, kurie gal ką nors mums blogo padarė, atleisti jiems ir laukti nuo jų taipgi atleidimo. Lai gyvuoja tauta ir dora, nes be to mūsų neatjaušime taip linksmi mūsų šventę Kalėdų. Piktą šeimynoje daro ne linksmas Kalėdas. Piktumas tarpe draugų visokiuose stonuose daro labai daug bėdies pasaulėje. Piktą net stabdo gerus darbus, užtvėnkia žmonijos kelionę prie to kas būtų gražų ir malonų. Šeimyna gyvenanti meilėje gali panešti baises vargas, pergyventi sunkias valandas su juoku ant lūpų. Bet kur gyvuoja baises piktąbę gyvenimas darosi sunkus, vargingas ir neiškenčiamas. Kur gyvuoja meilė tarpe tautos sandarbininkų, ten padaroma milžiniški žingsniai tautiškuose darbuose. Už mirškime nors kiek save, patremkime mūsų išdidumą, nusizeminkime ir apskaltinkime patįs save, tada atsiras

didesnė meilė tarpe mūsų, kuri viską tvėria, kuri pagimdo pasišventimą ir priduoja žmogui didelę galybę prie gero darbo. To aš jums, mieli broliai, linkiu ir labai kviečiu jus apmąstyti ar ištiesių-gi netiesia.
 Prasciausias berniukas turi savo priešą ir gal per visą metą jam rengsi žiauriai atmokėti ir tai tankiai padaro per didesnes šventes. Šeimynoje didžiausias skriaudose atsitinka per Kalėdas arba kitokias šventes.
 Tautos darba, kultūriškas kylimas sustabdytas, kad du korespondentai rašo priešai vienas kitą nebutus daiktus, mėgina iškelti save o kitą nužeminti. Skaitytojai pripranta prie tokių biaurių skaitymų, kurie mokina ir pripratina skaitytoją būti įjieskančiu nuolatinių priekabių. Piktąbę ir pasididžiavimai gramzdina mus visus.
 Turime rupintis, mieli broliai, kiek galėdami su mažinti tarpe mūsų ir girtybę girtybė labai naikina mūsų smegenis ir silpnina visas pajėgas. Ji tankiai suveda mus į netikėtą piktumą, kėlimą riaušių vienų prieš kitus. Mūsų esame vargšai ir stovime silpnose aplinkybėse, taip kad per girtybę kartais užgauname savo drus kuno sąnarius ir pastojame ubagai. O ką jau kalbėti apie mūsų protiška darbą? Apie supratimą pa saulės surėdymo, apie tiesų darymą, apie tą viską kas valdo pasaulę, mūsų peturime laiko pamislyti, nes girtybė mus nuveda į tamsą ir ten mūsų amžių praleidžiam. Agitatoriai rodo mums nūvargusį kuną, ir rodo mums tiesiog tą žmogų, kuris mus pavergia, mūsų savo galvoje įsivaizdiname jog mūsų turime priešą, kurį pasmerkę galėtume puikiai gyventi. Ištiesių priešai mūsų patįs esame sau. Tik apmąstykime, o aiškiai pamatysime, kad tas yra tiesa.
 Ant Kalėdų be abejonės mūsų visi pirsime dovanas savo draugams. Jau dabar krautuvių langai žėri puikiais žibalais parėdyti ir nevienas jau renkame dovanas savo draugams. Aš nuo savęs patarčiau, kad nemirštute vienos gražios dovanos, tai yra užrašymas laukraščio savo mylimam draugui; tai yra geriausia dovana iš daugelio atžvilgių. Viena, kad per visą ateinan-

tį metą žmogus turės atminti geros dovanos, turės atminti kiekvieną kartą, kada ateis jam laikraštis su naujom žiniomis, su gražiais užrašymais. Antra, kad laikraštis yra pigiausia ir geriausia dovana. Gal jūsų giminais arba pažįstamas gyvena toli nuo jūsų; užrašykite jam laikraštį, tegul jis nusistebės jūsų sumanumu ir gerumu. Užrašykite "Amerikos Lietuvį", tai yra laikraštis, kuris žmogų linkmina, kurio skaitymas neužgauna nė vieno žmogaus, tyras nuo visokių piktybių. Jūsų draugas arba giminais jį skaitydamas taippat bus linksmas ir visų mylimas, nes jis neužkabins nieko o užkabytas, mokės gražiai ir aiškiai paaiškinti savo mintį.
 Nepamirškite, mieli broliai, kad knygelės taipgi puiki dovana yra mūsų broliams ir seserim, niekur nerasi tokių gražių skaitymų — kaip lietuvių kalboje išleistose knygose, kurios yra išleistos bepartviškai, nes jos yra parinktos ir gražiausių raštų svetimų kalbų, ir tik gražiausios yra leidžiamos. Mums knygos labai tinka, duoti dovanomis, delto labiau, kad mūsų liaudis labiau atsilikus nuo skaitymo. O skaitymas priduoja platesnes mintis žmogui; duoda daugiau sumanumo, gražina patį žmogų, kelia jo tautą ir perdaro tautą iš laukinės į civilizuotą. Užtai mums reikia tokios dovanos duoti ir tokios dovanos širdingiausiai priimti.
 Nepamirškime ir savo vaikų pusiau į anglus išvirtsų; kaip nors sužadinkime pas juos norą, kad pramokytų savo tėvų kalbos ir kartu pramokytų skaityti ir rašyti savo kalboje. Mūsų patėmykime jog tą daro ir tautos pakilė už mus daug už šėia. Prisižiurėkime į mandrybę žydų, kaip turtuoliai jie pralenkia viską pasaulėje. Jie neturi savo tėvynės, bet kovoja su visa pasaule už savo tiesas, jie ir jų vaikai kalba ir rašo savo kalboje. Biskelį gal daugiau reikia pasimokinti kad dvi kalbas mokėti, bet tas darbtumas šimteriopai žmogų pataiso, patobulina ir protiškos galybės priduoja. Kiekvienas žydukas greitai užtars už save, už savo tautą. Taigi, mieli broliai, kviečiu jus prieš protingų žinksnį pri-sirengime sulaukti linksmų

Kalėdų ir davime protingų naudingų dovanų savo draugams.

DARBININKŲ ŽINIOS.

Philadelphijos brangumų dirbėjai yra visi susiorganizavę.
 XXX
 San Antonio, Texas, tinkoriai gauna \$7. ant dienos.
 XXX
 Moteris tarnauja kaip breikmanai ant Anglijos pasazierinių traukinių.
 XXX
 Keletas Meksikos valstijų įvedė 8 val., darbo dieną.
 XXX
 Švedijoj daugiau negu 30,000 moterų dirba audinyno-se ir prie drapanų siuvimo.
 XXX
 Londono miesto (be priemiesių) policistai prieš karę skaitliavo 1,117 o dabar tik 850.
 XXX
 Springfield, Ohio, barten-dariai išsikovojo sau mažiau siai \$18. ant savaitės.
 XXX
 Šaltkalviai dirbanti ant Kanados valdžios gelžkelių gauna 51 c. ant valandos.
 XXX
 10,000 angliakasių West Virginia valstijoj gavo pakėlimą mokesties ant 10 nušimčių.
 XXX
 Iš 717,000 ypatų užsimančių žemdirbyste Kanadoje, mažiau negu 9,000 yra moteris.
 XXX
 Omaha, Nebraska, miesto komisijonieriai nepriėmė įstatymą sulyg kurio barzdaskutyklos turėjo būti uždarytos nedėliomis.
 XXX
 Organizavimas murininkų prasidėjo visoj Kanadoje.
 XXX
 1897 mete, molderių tarp-tautiška unija turėjo 12,000 narių. Dabar ji turi 50,000 narių.
 XXX
 Darbininkai prie budavojimo, Denver, Colorado, per šį metą gavo du kartus mokes ties pakėlimą po 25 c. ant dienos.
 XXX
 Visi italai kasyklų darbininkai Charlottetown'e, Kanadoje, apleido tą darbą ir nuėjo dirbti amunicijos dirbtuvėse.
 XXX
 Darbininkai prie medžių kirtimo Superior ežero apie-linkėje šiemet gauna \$10. ant mėnesio daugiau negu praetį metų.
 XXX
 Iš 17,198 meksikonų, kurie perėjo per Suv. Valstijų rubežius 1916 mete, nemažiau kaip 4,879 buvo priversti vėl sugrįžti.
 XXX
 Spalio mėnesyje, daugiau negu 1,600 ypatų gavo darbus per New Yorko miesto darbo biurą. Šis biuras priklauso prie generalio New Yorko valstijos darbo suteikimo biuro.
 XXX
 Narių skaičius jureivių Atlantiko pajurės unijų stebėtinai užaugo pastaruoju laiku ir dabar perviškia net Ramusiojo vandenyno pajurės unijų narių skaičių.

SERBIJA.

Apie pirmus gyventojus šalies kurią mes dabar vadiname Serbija, dažinoma iš romėnų raštų. Jie priklausė prie vadinamos iliriskos rasės (priklausančios prie indo-europiškos — aryanų rasės). Kiek metų prieš Kristaus gimimą, romėnai juos įveikė ir prijungė jų šalį prie romėnų provincijos Illyricum. Romėnai juos sucivilizavo, kaip ir kitas apgalėtas tautas. Paskui, laike Romos nupuolimo, šią šalį užpuolė hunai, gothai ir kiti barbarai ir ją labai išteriojo. Vėliau šalis priklausė Byzantijos (graikų) imperijai. 7-tame šimtmeetyje, nauja barbarų rasė, avarai, atėmė šią šalį nuo Byzantijos. Tada, graikų imperatorius pasišaukė pagelbon serbus, kurie tuomet gyveno Galicijoje. Serbai išklause šį pagelbos šaukimą ir atvykę labai dideliame skaičiuje, visiškai išvijo avarus į du metus ir tada patįs apsigyveno paliausuojoj šalyje, kuri labai kluota ir su tankiais miškais, bet turinti taipgi daug derlingos žemės ir sveiką klimatą, jiems labai patiko.
 Šie serbai buvo nariai didelės slavų rasės. Ir sakoma, kad tai prielankiausi gentė visų slavų. Jie yra tvirto sudėjimo, narsūs, didžiai laisvę mylinti žmonės. Jie taipgi labai myli muziką, dainas ir šokius. Jie nėra taip darbštūs kaip bulgarai, bet turi daug malonesnį apsiėjimą ir abelna imant yra gabesni. Apie jų istoriją pirm atvykimo į dabartinę jų tėvynę, beveik nieko nežinoma. Manoma, kad jie atvyko Europon iš Azijos maž-daug tuo pat laiku kaip kiti slavai ir pirmiausia gyveno Galicijoje.
 Apsigyvenę naujojo šalyje, serbai neva buvo po graikų viršenybe, bet ištikrųjų, jie turėjo kuone savivaldą. Per pirmus keturis šimtus metų po apsigyvenimo dabartinėje Serbijoj, serbai, kaip abelnai slavai, daug nukentėjo nuo stokos vienybės. Vieton turėti vieną centrališką valdybą, serbai buvo pasidalinę šalį į galybes mažų valstybėlių vadinamų "županija", kurias valdė karvedžiai vadinami "župan". Kiekviena "županija" buvo savistovi, bet supranta-ma, galingsni "županai" nuolat bandė apkariauti silpnesnius ir sutverti didelę, suvienytą valstybę, taip kad karės tēbėjo tarpe įvairių valstybėlių kuone be perstojimo Nekartą jiems ir pasisekdavo ir tada, apkariautojas vadindavosi save "Veliki župan" — Didysis županas. Bet šios suvienytos valstybės neilgai tesėdavo, ale daugiausiai, po sukilimo apkariautų županijų, vėl sugriūdavo. Iš priežasties viso to ir iš priežasties nuolatinio įsikisimo bulgarų ir graikų į serbų dalykus, pirmi 400 serbų istorijos yra labai painūs ir kruviningi.
 Serbai buvo perkrikštinti iš pagonų į stačiatikių tikėjimą apie viduje 9-to šimtmečio, laike kuomet graikai buvo įgiję nepaprastai drūtą viršenybę ant serbų, užtai kad prižadėjo juos apginti nuo bulgarų. Bet graikai to vienok neįstengė daryti ir 10-tame šimtmeetyje, bulgarai užkariavo kuone visą Serbiją. 11-tame šimtmeetyje bulgarai buvo išvyti ir graikai vėl įgijo viršenybę ale tik ant trumpo laiko. Apie 1042 mete, tulas županas Stefan Bogislaw išvijo graikų viršininkus ir suvienijo didelę dalį Serbijos po savo valdžia. Jo sunus Mykolas visiškai atmetė viršenybę graikų, ir įgijęs dar daugiau teritorijos, apskelbė save pirmu Serbijos karalium 1077 mete. Popiežius Grigorius VII suteikė jam karuną. Per sekantį šimtą metų, serbai turėjo gana sunkų laiką. Jiem reikėjo netik nuolat kovoti su graikais, bet buvo labai daug vidaus nesutikimų tarp Mykolo paeinių ir tarp atskirų županijų. Ačiu šiem nesutikimam, viduryje 12-to šimtmečio visa Serbija buvo vėl patekus po graikų viršenybe. Bet apie 1151, tulas Stefan Nemanja, did-županas provincijos Raška, paliausavo Serbiją ir suvienijo ją visą po viena valdžia. Nors jis niekadose ne dėvėjo titulo karaliaus, jis ištikrųjų buvo įsteigėjas antros Serbijos karalystės ir per du šimtus metų po paeiniai, Nemanjaviečiai, buvo Serbijos valdonai. Vienas jo sunų, Sava, buvo pirmas Serbijos arcivyskupas ir šiandien yra laikomas serbų už didelį šventąjį. Šv. Sava labai daug nuveikė del apšvietos savo tautiečių, jis įsteigė daug mokslo ir visai platino mokslą.
 Laike valdymo Nemanjaviečių, Serbija

siekė augščiausį laipsnį galybės ir gerbuvio. Galingiausias valdonas Nemanjaviečių gi minės buvo Stefan Dušan, kuris viespatavo nuo 1331 iki 1355. Jis buvo didis karžygis ir išmintingas valdininkas. Jo viespatavime, Serbijai priklausė apart Juodkalnijos, (kuri nuo seniai buvo viena jos provincijų), dar visa Macedonija, Albanija, Šiaurės Graikija ir Bulgarija. Matydams pavojų kuris grėsė Balkanams nuo turkų, Stefan bandė suvienyti visas Balkanų valstybes į vieną, idant su suvienytomis spēkomis galima būtų kariauti prieš tuos baises užpuolikus. Jis rengėsi jau atakuoti Konstantinopolį, kuomet, ant nelaimės, mirė 1355 m.
 Stefano vienatinis sunus Uroš, buvo labai jaunas ir priegtam silpnas kunu ir protu. Didesnieji jo pavaldiniai tuoj atmetė jo viršenybę. Viens iš jų apskelbė karalium Macedonijos ir bandė išpildyti Stefano plenus, suvienyti Balkanus ir išvartyti turkus iš Europos. Bet 1371 mete, turkai sunaikino visą jo kariumenę ir užmušė jį patį dideliame mušyje. Netrukus po tam ir Uroš numirė ir garsi Nemanjaviečių giminė pasibaigė.
 Serbų parlamentas išrinko karalium tula Lazar, giminaitį Nemanjaviečių. Lazar buvo narsus, gabus žmogus. Jis taipgi pasiryžo išvartyti turkus ir bandė sutverti krikščionių lygą prieš juos. Bet turkai tuoj išgirdo apie jo planus ir nutarė juos ant niek paversti atakuodami busiančios Lygos narius atskirai. 15 birželio, 1389 m. ant Kosovo lygumos, atsibuvo nelaimingiausias mušis serbų istorijoje. Šiame mušyje serbai neteko savo karaliaus ir didesnis dalies savo kariumenės. Ir šis mušis buvo pradžia serbų ilgus vergijos po sunkia turkų lėtena.
 Tiesa, dar per maždaug šimtą metų, serbai turėjo savus valdonus, nors turėjo pripažinti turkų viršenybę. Bet kadangi serbai nuolat kilo prieš turkus arba prisidėjo prie vengrų, turkų priešų, į pabaigą 15-to šimtmečio turkai atėmė autonomiją iš serbų ir pavertė jų šalį į provinciją, valdomą iš Konstantinopolio. Nuo tada iki pradžia 19-to šimtmečio, per suvirš 300 metų serbai pažino likimą bulgarų, graikų ir kitų turkų krikščionių pavaldinių. Jų padėjimas buvo tik tuomi baisesnis, kad jų šalis buvo tankiausiai priprastas mušio laukus kruvinose karėse tarp turkų ir vengrų; taikė šiu karių Serbija buvo vėl ir vėl išpuityta.
 18-tame šimtmeetyje, laike austrų tankių užpuolimų ant turkų teritorijų, serbai sujudo, matydami tame viltį jog galutinai ir jie galės pasiliuosuoti iš po turkų jungo. Serbai tankiai pagelbėdavo austrams, tukstanciai iš jų stodami į austrų kariumenes kaipo liuosanoriai. Kartą, turkai net buvo priversti atiduoti didelį dalį Serbijos Austrijai. Bet už kelių dešėtu metų turkai vėl atsiėmė tą dalį ir tada taip žiauriai pradėjo elgtis su serbais kaip niekad pirmiau. Galutinai serbai negalėjo ilgiau kęsti šią priespaudą, ir pasinaudodami nusilpnėjimu ir netvarka turkų, 1804 mete sukilo po vadovyste tulo Juodo Jurgio (Kara George turkiškai). Su pagelba rusų, serbai ir trumpą laiką išvijo iš sus turkus iš savo žemės. 1807 mete, turkų sultonas, matydams kad neapgalės serbų, pasiulė jiem autonomiją, su Karageorge kaipo kunigaikščiu. Serbai atmetė šį pasiulymą ir pagelbėjo rusams kovoti prieš turkus. Serbai patįs save valdė iki 1813 mete; bet 1812 m., rusai buvo priversti greitai susitaikinti su turkais, užtai kad Napoleonas buvo užpuoles Rusiją. Palikti vienų vieni, serbai negalėjo atsilaikyti prieš turkus. Karageorge ir jo pagelbininkai pabėgo į Austriją, o Serbija vėl pateko į savo senų priespaudėjų rankas. Turkai pradėjo vėl varginti serbus, bet pastarieji nekentė šią priespaudą ilgai, ale vedami tulo Milosch Obrenovič, vėl pradėjo kovoti. Kova jiem sekėsi ir 1817 mete, turkai buvo priversti suteikti Serbijai autonomiją, ir paskelbti Obrenoviča kunigaikščiu. Autonomija vienok nebuvo pilnai patvirtinta iki 1830 m.
 Nuo 1830 iki 1879, Serbija buvo autonomiška kunigaikštystė po Turkijos viršenybe. Šie 49 metai buvo gana audringi. Milosch'o valdymo budas nepatiko nė Rusijai, kuri giliai interesavosi serbais nė patiem serbam. 1839 mete jis buvo priverstas apibūsti sostą. Jo sunus Milan mirė po kelių mėnesių viespatavimo o antras sunus Myl-

las buvo taipgi numestas nuo sosto ir išstremtas. 1842 mete Alexander Karageorgevič, sunus garsaus Juodojo Jurgio buvo išrinktas kunigaikščiu. Jis viešpatavo nuo 1842 iki 1859 m. Per tą laiką Serbija labai daug progresavo apšvietoj ir gerbuvyje. Bet jis buvo netvirtos valios ir perdaug prielankus austrams ir turkams, tad ir jis buvo numestas nuo sosto o Milosch Obrenovič vėl paršauktas. Milosch vienok tuoj numirė ir jo sunus Mykolas vėl užėjo ant sosto. Mykolas buvo daug išmokęs laike jo ilgo išstremimo ir išmintingai valdė. Jis įvedė daug reformų, suteikė naują, liberališką konstituciją, privertė turkus atimti savo garnizonus iš serbų fortų, padidino ir pagerino kariumenę ir tt.

Didžiama serbų ji labai mylėjo bet draugai Karageorgevič, pavydėdami jam jo pasisekimą, padarė suokalbį ir užmušė jį 1868 m. Bet jiem vienok nesisekė pastatyti savo kandidatą ant sosto. Mykolo giminaitis Milan Obrenovič buvo išrinktas kunigaikščiu.

Ki turkų - rusų kare 1878 mete, serbai ir ai turėjo labai gerus santykius. Bet nors kai išgavo pilną laisvę iš prieštasties šios kare, vienok jie buvo labai neužganėdinti užtai kad dalis teritorijos apgyventos vien serbais buvo prijungta prie Bulgarijos ir kad rusai matomai daug labiau interesavosi bulgarų reikalais negu serbų. Tad jie šaukėsi prie austrų del užtarimo ir ačiu tam, gavo žymų plotį žemės į pietus. Tas labai įpykino rusus, ir jie nutarė nubausti Milaną ir jo užtarėjus, serbų progresistų partiją.

Tapes karalium (nes Serbija buvo pakelta į karalystę kuomet atgavo pilną laisvę) Milan bandė visokiais budais įtikti savo pavaldiniam ir gerai valdyti. Bet jis turėjo daug priešų, ir dalykai sunkiai ejo. 1885 mete serbai turėjo nepasekmingą karę su bulgarais. Karė kilo užtai kad serbai bijojo kad Bulgarija nepasidarytų per daug galinga, tad norėjo ją nužeminti. Serbams nors jie turėjo didesnę ir geriau išlavintą kariumenę, vienok blogai ejoji. Kuomet Austrijos tarpininkavimas užvaigė karę. Po šiai kare karalius Milan tapo dar nepopuliaris, keisni ir matydamas kad nieko gero nebus, suteikė Serbijai labai liberališką naują konstituciją ir tada 1889 m. apleido sostą savo suni Alexandrui, vaikui 13 metų amžiaus.

Alexandrui užėjus ant sosto dalykai nepasigerino ale dar blogyn ejo. Regentas labai atžagareiviškai elgėsi ir įpykdino visus progresiviškesnius serbus. Valdžios dalykai buvo taipgi labai blogai vedami. 1893 mete, Alexander nors tik 17 m. amžiaus pavaldymą į savo rankas. Bet jam irgi nesisekė tad 1894 m. jis parsisaukė savo tėvą, kad padėtų jam valdyti. Šis pasiėgimas dar labiau įpykino serbus ir ant visų pusų pasigirdo šnabzdėjimai, kad reikia iš-

vyti Obrenovičius o parsisaukti Karageorgevičius. Alexander žinojo apie tai, ir vienok nesiliovė paikai elgėsis. Jis atšaukė naują konstituciją ir sugražino seną ir dar kitaip suvaržė žmonių laisvę. Bet jis labiausiai įpykino serbus apšiveddamas 1900 m. su tula Draga Mašin, našle oficieriaus, visai žemos luomos motere. Suokalbiai pradėjo visur knibždėti ir 11 birželio, 1903 m. burys oficierių įsiveržė į palocių ir labai barbarišku budu nužudė karalių, karalienę, jos du broliu ir du ministeriu. Užmušėjai tada apskelbė Petrą Karageorgevičiu, anuką Juodojo Jurgio, karalium.

1908 mete, Serbijoj tebejo didelė agitacija prieš Austriją, už tai kad pastaroji visiškai prisijungė prie savęs Bosniją ir Herzegoviną, kadaise buvusias dalis Serbijos ir kurių gyventojų didžiama iki šiai dienai yra serbai. Dauguma serbų reikalavo karės bet kitos Europos valstybės patarė serbams ramiai laikytis. Negalėdami susilyginti su Austrija - Vengrija be pagalbos, serbai ir aprimo, bet gilumoj jų širdžių neapykanta prieš Austriją, kuri spaudė Serbiją visokiais budais, tik augo.

1912 m. Serbija, kartu su Bulgarija, Juodkalnija, ir Graikija, kovojo prieš turkus kad paliuosuoti Macedoniją ir Albaniją. Serbija tikėjosi gauti iš šios karės netik didelę dalį Macedonijos, bet ir Albanijos. Jai buvo ypač svarbu gauti truputi pajurės, nes Serbija visai neprieina prie jurių, kas labai kenkia jos ekonominiui stoviumi. Kuomet, išlošus karę, Bulgarija pasisavino sau didžiumą teritorijos o ačiu kitų europinių valstybių įsikišimui, Albanijai buvo suteikta autonomija, tad serbai vis negavo pajurės, serbai apskelbė karę Bulgarijai ir su pagalba graikų atėmė dalį Macedonijos nuo jos.

Tuo tarpu neapykanta serbų prieš austrus tik augo, nes tai buvo ypač ačiu Austrijai, kad Serbija negavo pajurės. Suokalbiai pradėjo darytis ir 1914 m., birželio mėn., Austrijos įpėdinis ir jo žmona buvo nužudyti Sarajevo, Bosnijoj. Bosnijos serbai atliko tą darbą, bet jie prisipažino, kad kelios Serbijos draugijos dalyvavo suokalbyje. Austrija pasituntė Serbijai ultimatumą reikalaujant tarp ko kito, kad suokalbininkai būtų sumiti ir nubausti, ir kad austrų oficieriai dalyvautų tame suėmime. Serbija sutiko ant visko, tik atsisakė įsileisti austrų oficierius. Tada Austrija 28 d. liepos apskelbė Serbijai karę. Ant rytojaus, austrai pradėjo bombarduoti Belgradą o rusai, su kuriais Serbija buvo seniai vėl susidraugavus, pradėjo mobilizuotis. Ir taip prasidėjo didžiausia pasaulės karė. Jeigu sąjungiečiai ją išloš, gali buti kad Serbija galutinai gaus šmotą taip labai geidžiamos pajurės, gal visa Bosnija Herzegovina bus prijungta prie jos, dargi ir Macedonijos dalis. Kitaip, gal Serbija bus padalyta tarp Austrijos ir Bulgarijos. Tą parodys tik ateitis.

siai įsumus, užgavo visai nekaltą moterį ir pastaroji nuėjo pasisaukti policiją. Atvykus policijai, buvo pašaukta ir trys policijos automobiliai, kur peštukai, vyrai ir moteris buvo sukrauti kaip Lietuvoje žydai prikrauna vežimus teliukais. Na, ir visa kompanija buvo nuvežta belangėn kad išsipagiriotų ir atgautų šiek tiek proto.

Kas liudniausia šiame atsitikime, tai kad pravadyriai peštynių yra geri katalikai, kurie tik kelios dienos pirmaiau buvo išklause misijų.

Bekampis.

Iš Lietuvos.

Spaudos padėjimas.

„Spaudos padėjimas yra kuobjauriausias, nes lig šiol mes neturim visai, neturi me Lietuvoj nė vieno lietuvių laikraščio. Vokiečių vyriausybė, norėdama iš kar to pažaboti lietuvius savo naudai, pati pradėjo leisti „Dabartį“, neleidzama jokio laikraščio lietuviams, nors buvo klebinta ir dešiniojo sparno ir kairiojo.

Pastaruoju betgi laiku, pajutus, kad žmonių upas Lietuvoje aiškiai atsivertė prieš vokiečius ir kerštas auga, žada susigriebti, ir jau yra žinių kad žadama leisti laikraštį — žinoma, visų pirmausia klerikalams ir mūsų tautininkams. Susigriebia vokiečiai pau pervėlai, nes „Dabartis“ tiek Lietuvoje kaip ir įsipiktino, kad šiandien vienos dienos klausimu yra „Dabarties“ baikoto klausimas, kuris, be abėjos, turės didelio pasisekimo.

Tarp kitų mūsų gyvenimo varžymų reikia paminėti ir tas, kad vokiečių tapo užginta vežioti po Lietuvą spaudžiniai, vadinasi, ir knygos, ir tas sunkina švietimo darbą, steigiant knygynėlius skaityklas, kuriant mokyklas. Tečiau tuo sunkiau yra pradėti leisti laikraštį ir apskritai spaudžintą žodį, kuo labiau žmonės jaučiasi jo išalkę, ir dabar kiekvienas atsisaukimas ar nelegalis raštas pradeda buti laukiamas, kaip brangus svečias.

Lietuva administracijos žvilgsniu.

Administracijos žvilgsniu, Lietuva dabar sutvarkyta vokiečių vyriausybės bjauriausiu budu, kokį tegalima įsivaizdinti. Tvarkymo pamatan padėta sistema — sukaldyti visą kraštą į smulkius lopinėlius, kuoploniausiu izoliuoti (atskirti) visame kame vienas toksai lopinėlis nuo kito, o kiekvieno lopinėlio rėdymas pavesta vokiečių kareiviams arba vokiečių valdininkams. Vietiniai žmonės tiek tekiečiami kaip vokiečių įsakymų pildytojai, kiek be jų negalima apseiti.

Suvaržymas kuodidžiausias: be vokiečių leidimo negalima pavažiuoti iš vienos parapijos į kitą, negalima kartais nueiti net iš kaimo į savo parapijos bažnytkiemį o jeigu kam reikals pavažiuoti kur toliau, sakysim, iš Šiaulių Vilniun, dažniausiai negalima gauti leidimo vi-

sai, arba tenka jo laukti du-tris mėnesius.

Visiems krašto gyventojams jau baigiama duoti pasais su fotografijomis, net ir vaikams, jei turi daugiau 10 metų, ir be paso nevalia iš savo kaimo nė žingsnio padaryti.

Beveik visai uždrausta bent koks apyvartas. Nevalia nieko valgomųjų daiktų ar gyvulių vežti parduotų net kiton parapijon, o jei išveši savo bažnytkiemiu, dažniausiai viską suima tie patys vokiečiai, geriausiame atsitikime mokėdami 1/2 arba vieną trečiąją kainos dalį. Ir dėl tos priežasties taip yra, kad kaime galima gauti rugių po 2 rub. pudas, o mieste pudui mokama buvo lig 19 rub.

Decentralizuotas suspaudimas yra palietęs ne tik ekonominį, bet kultūrinį ir visuomenės gyvenimą, šelpimo darbą, administracijos dalykus, — žodžiu, viską. Lig šiol nėra Lietuvoje nė vienos švietimo įstaigos, kuriai vokiečiai būtų pripažinę teisę praplėsti savo veikimą bent apskričiai. Jei kas daroma vokiečių įsakymu, turi buti daroma tik savo duginę: jokio susinesimo su kitais, jokio bendro platesnio darbo!

Su draugijomis yra tas pats, kas su mokyklomis. Vokiečiai legalizavo ir patvirtino visas seniau buvusias draugijas, bet ir jas suskaldė į mažus šapalėlius. Kurios jųjų plėzdavo savo veikimą ant visos Lietuvos, turėdamos savo centrą ir savo skyrius dabar nebepali veikti centralizuotai: įstatymais centru leidžiama gyventi ir veikti sau, be jokio oficijalio susinesimo.

Tas pats suskaldymas praktikuojamas ir del karo nukentėjusių šelpime, administracijos reikaluose, teisme visus reikalus, ar tai būtų vie tosus reikalai, ar platesnės reikšmės, turi aprūpinti vietiniai vokiečių įstaiga. Žodžiu, šiandien, visa Lietuva virto didžiausiu kalėjimu, Prūsų žandaro budriai dabojamu!” (Iš „N. Liet.“).

MARGUMYNAI.

300 VAGONŲ BULVIŲ NIEKAIS NUĖJO.

Kanadoje kova su maisto pirkliais yra daug aštresnė negu čionai. Iš prieštasties karės, Kanados valdžia jau įsikišo į tą dalyką ir po ištyrinėjimų, paskelbė, kad pirkliai kurie tyčiai paslėpia maistą sandelinoose idant galeto padidinti kainas, bus sunkiai nubausti kalėjimui ir pinigiska bausme.

Bedarant tyrinėjimus valdžia atidengė daugelį tikrai baurių dalykų. Štai buvo dažnota, kad Montreal, net 300 vagonų prikrautų bulvėms buvo laikomi freitjardyje nuo dviejų iki trijų nedėliu. Pirkliai kuriems bulvės priklausė, geriau norėjo leisti bulvėms sušalti ir mokėti ekstra pinigų, už ilgą neiškrovimą vagonų, negu iškrauti bulves ir leisti jas ant pardavimo.

Jų tikslas buvo pakelti kainas remiantis tuo, kad buvo

nedateklus bulvių. Taip niekais nuėjo į 130,000 krepšiu o tuo pat laiku Montreale reikėjo mokėti nuo \$2. iki \$2.25 už krepšį bulvių.

NEW YORKO UŽLAIKYMAS DAUG LĖSUOJA.

Holandiečiai pradžioje 17-to šimtmečio nupirko New Yorką — arba geriau sakant jo centrą, Manhattan — už 24 dolerius. Dabar vien užlaikymas — tai yra administravimas — to miesto lėsuoja kasmet suvirš 200 milijonų dolerių. Suskaitliuota kad 1917 mete, New Yorko administravimas lėsuos \$211,115,015.

New Yorko miestas turi \$1,475,572,596.38, (beveik vieną ir pusę bilijono dolerių) skolos, Kas met del interesto ir tt. šios skolos išmokama 70 milijonų dolerių. (New Yorko skola yra didesnė negu Suvienytų Valstijų tautinė skola). Sekant skolos apmokėjimą ir interestą, New Yorkui daugiausiai lėsuoja mokyklų užlaikymas; ant mokslo išleidžiama kas met \$41,425,000. Policija lėsuoja \$17,180,000; vandens ir gazo departamentas \$6,052,000. Ugnies departamentas \$9,206,000. Sušelpimas pavargėlių \$4,351,000. Gatvių valymas \$7,741,000. Sveikatos departamentas \$3,335,000. Kalėjimai \$1,536,000. Prieg tam dar yra lingučiai, parkų departamentas, prieirų ir pervežų departamentas ir tt. ir tt.

Už tą pačią sumą ką New Yorko administravimas lėsuoja, galima būtų užmokėti visus ekspensus visų šių šalių sudėjus kartu: Bulgarijos, Danijos, Graikijos, Luxemburgo, Juodkalnijos, Norvegijos, ir Šveicarijos.

TIKRAS LENKIJOS KARALIUS.

Ypata kuri turėtų buti Lenkijos tikras karalius yra pylietis Suvienytų Valstijų ir gyvena Los Angeles, Californijoje. Jis yra pulkininkas Jonas Sobieski, paeinys šeštoj eilėje garsaus lenkų karaliaus Jono Sobieskio, kuris turkus atmušė nuo Vienos. Pulkininkas Sobieski yra daugiau negu 85 metų amžiaus ir gyvena šioj šalyje 60 metų. Jis negėdžia buti karalium nes visai netiki į monarchijas.

MILJONIERIŲ SKAIČIUS DIDINASI.

Šiomet Suvienytose Valstijose randasi dusyk tiek milijonieriu turint bent milijoną dolerių įteigos kaip praėitą metą, tai yra, šiomet tokių žmonių yra 120 o aną metą buvo tik 60. Tą praneša Suv. Valstijų įteigos taxų komisija.

Pasididinus didžiū turtuolių skaičių, pasididino ir Suv. Valstijų vidaus įteigos. Šiomet surinkta \$512,723,388; tai, yra 97 milijonais dolerių daugiau negu 1915 mete.

Korporacijos šiomet įmokėjo \$56,972,721, o pavienios ypatos \$67,943,595; korporacijos mokėjo 18 milijonų daugiau o pavieniai 27 milijonus dolerių daugiau taksų negu 1915 mete.

Pasirodo, kad 1915 mete, cigareto dirbėjai labiausiai prolobo, nors svaigalų dary-

tojai irgi įgijo nemaža milijonų.

Ypatų turint \$500,000 įteigų ant metų, 1916 mete buvo 329 o 1915 mete, 174. Iš jų 329, net 209 turi tarp \$500,000 ir \$ 1,000,000 įteigų.

Iš viso šioje šalyje net 336,652 ypatos moka įteigų taksas. 266,153 yra vedusi vyrai, 22,916 yra nevedusios moteris, 47,683 yra nevedę vyrai.

SALOS HAITI KAREIVIAI

Kuomet vėlonis salos Haiti prezidentas Laconte sumazino jo kariumenę kiek metų atgal, daugelis iš generalų kuriuos jis atleido, rado kaipo darbą akmenų skal-dymą ant keliu. Tame nėra dyvo; Haitijos generalai buvo ištikrųjų gana paprastai žmonės. Kartą, Haitijos kariumenėje dargi buvo daugiau oficierių negu kareivių. Pirmesniuose laikuose, Haitijos kareivių užmokestis buvo taip maža, kad jie negalėdavo save išsimaitinti. Nuo valdžios kareiviai ant dienos tiktai gaudavo kaipo maistą cukrinę nendrę apie 2 ar 3 pėdų ilgio; apart to, kareiviai tik tą valgė ką galėjo užsiubagauti arba pavogti.

Laimegiausios dienos kareivių gyvenime budavo tos, kada reikėjo prikrauti krepšius kavos ant išeinančių garlaivių. Kareiviai atlikdavo šį darbą ir gaudavo ne blogą užmokestį už tai; taip kad per keletą dienų turėjo už ką valgyti nusipirkti. Suvienytom Valstijom įsikišus į Haitijos dalykus, visas tas persimainė. Kariumenė buvo sutvarkyta ir kareiviai gauna beveik gana pavalgyti.

REIKIA ISMAITINTI AMBASADORIUS.

Suvienytų Valstijų ambasadoriai ir konsuliai teutonų šalyse pasiskundė savo valdžiai, kad maistas tenai netik yra baisiai brangus, bet kad jo labai mažai galima dasigauti, tad jiem ir jų šeimynom grėšė alkis.

Ambasadorius į Austriją, p. Frederic C. Penfield stacčiai kreipėsi į valstybės sekretorių Lansing, kad atsiųstų jam keletą vagonų visokio maisto.

Sekretorius Lansing perdavė tą prašymą general kvatiermeisteriui šios šalies kariumenės, kuris tuojaus surinko 60,000 svarų maisto del pasiutimo ant holandiečių laivo Noordam. Tarp šio maisto randasi 2000 svarų taukų, 1000 svarų sviesto, 50 bačkų miltų, lašinių, kumpio, mėsos blėtose, sutirštinto pieno, smetonos, įvairių grūdų ir vaisių sudėtų į blėtas.

Ambasadorius Penfield turi pasisamdes sandėlį Vienoje ir iš ten jis pardavinėš šį maistą konsuliam ir kitiems Suv. Valstijų valdžios pasiuntiniam. Maistas bus parduotas ta pat kaina kaip lėsavos kariumenės kvatiermeisteriui. Taip kad kas bus, kas nebus, bet valdžios pasiuntiniai nekęs bado.

Suvienytose Valstijose randasi 49 dirbtuvės, kurioms dirba spilkas ir adatas. „Bisnis“ joms labai gerai eina.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

WATERBURY, CONN.

Pas Jurgį Potašį atsibuvo krikštynos laike kurių buvo sumanyta aukauti šitą karės nukentėjusiems. Iš viso surinkta \$6.25 ir paduota Jonui Laskevičiui kuris juos atidavė L. Dienos Komiteto kasieriui, Aukavo sekantieji:

Po \$1. Juozas Bačinskas, Jonas Laskevičius, Jonas Jurėnas, Jurgis Potašis. Po 50 c. Kaz. Mormuta, Juozas Lukašavičius, Antanas Stokas. Stanislovas Arkauskas. Po 25 c. Paulina Laskevičienė. Dvi ypatos aukavo viena 10 c., o kita 15 c.

J. L.

AMBRIDGE, MASS.

pokričio 26 d., atsibuvo tynos pas Juozą Visockį besisnekučiuodami parinkti aukų nukentėjusiems Aukavo

ypatos: Kumai, A. Visockis ir Z. Šarkienė, taipgi Juozas Pečiulis po \$1.00.

Po 50 c. K. Ernest, J. Pečiulis, S. Kibortas. Po 25 c. J. Visockis, P. Rudokas, V. Kancleris, P. Sarka, P. Visockis, A. Kibortas, V. Svetlikus, S. Pečiulis, J. Petkevič, C. Kovolius, J. Doleckas.

Viso \$7.15. Pinigai perduoti Liet. Dienos izdininkui P. Luzackui.

C. Kovolius. Pinigus priėmė nuo C. Kovoliaus. L. D. izdininkas, Petras Luzackas.

BENTLEYVILLE, Pa.

1 d. lapkričio kaip visur taip ir pas mus atsibuvo Lietuvių Diena. Susitvėre komitetas iš 6 žmonių visokių pažvalgu. Rinkėjų buvo 26. Jie darbuosiu nenuilstančiai bet mūsų kolonija neprijautė jiems ir mažai aukavo arba ir visai nuvarė rinkti bus. Iš anksto svajota, kad bus Bentleyvillyje surinkta vien tik lietuvių tarpe

\$300. Bet apsirikome. Iš viso, iš svetimtaučių ir savųjų vos surinkta \$300.

Darbai pas mus gerai eina, uždabariai taipgi geri. Linkėtina butų, kad daugiau lietuvių čia atvažiuotų nes darbininkų reikalaujama.

G. Tautietis.

ORANGE, MASS.

30 d. lapkričio, Padėkavonės dienoj, čionai atsibuvo dideliai gėdingas atsitikimas. Tulas lietuvis parsitraukė letą bačkučių alaus ir susiprašė savo draugus ir drauges ant gero „taimo“. Suėję visi labai linksmai praleido laiką, begerdami ir be-dainuodami. Bet už tulo laiko, kuomet alus jau pradėjo eiti baliavojantiems į galvą, moteris pradėjo tarp savęs bartis, o iš barnio tuogaliau priėjo ir prie peštynių. Matomai kad nelaimingos bobelės buvo visai pragrėję ir protą. Joms besimišant, reikėjo ir vyrams įsikištį ir už trumpo laiko visas namas užė didžiuliam sumišime. buvo labiau-

LIETUVOS GELBĖJIMO IR AUTONOMIJOS FONDO REIKALUOSE.

Mūsų visuomenė jau pastebėjo iš paskutiniųjų laikraščių numerių, jog spalio 22 d. Brooklyne, N. Y., aš žemiau pasirašiusis, tapau išrinktu į L. G. ir A. F. finansų sekretorius. Iki šiam laikui, apskritai, L. G. ir A. F. dar veikė p. Širvydas. Ir dabar tik nuo šios dienos paėmiau į savo rankas visas Fondų knygas ir kitus dalykus ir jau pradėjau veikti. Ar mano veiksmas bus pasekmingesnis ar dar prastesnis, tai ateitis parodys. Bet pasisąžadėjau veikti, kiek tik mano išmintis ir spēkos pavels. Vienam, žinoma, bus sunku prie visuomenės prieiti, dažnai rašyti, raginti, ir tt. Deltogi į susišėmų raštiniukus pakviesta ir senosios ir naujosios valdybų patvirtinta p. Alb. Rimka, "Ateities" Redaktorių, kuris prie laikraščio sėdės ir priegtam tar kuogeriausiais gabumais pđovanotas, pagelbės Lietuvos Gelbėjimo ir Autonomijos Fondui išsivystyti ir atsistoti ant pamatų keturių stiprių kojų ir vargstančią, žūstančią Lietuvą gelbėti. Taipgi, manau, mūsų senasai veiks, mūsų Fondų galva-prezidentas Dr. J. Šliupas, kuris iki šiam laikui nors dar ne daug tepasidarbavo mūsų Fondų naudai viešos agitacijos kelio, t. y. spaudoj ir kitur, bet turėdamas savo tarpe du nauju sandarbininku, atgims iš naujo paliks tokiu energingu, kokiu buvo tuį laiką po susitvėrimui mūsų Fondų ir vieša agitacija, ypačiai mūsų organuose, daug iņėš gyvumo ir energijos, L. G. ir A. Fondo reikaluose ir mūsų visuomenės paskatins prie energingo ir darbštaus Lietuvos Gelbėjimo ir Autonomijos klausimo rūpinimosi.

Svarbiausia turiu viltį ant Lietuvos Gelbėjimo ir Autonomijos Fondų, skyrių, kurie yra išmėtyti po plačiąją Amerikos žemę ir kurie jau, trečias metas darbuojas tarp savs kolonijos lietuvių ir neuilstančiai aukas renka ir siunčia L. G. ir A. Fondul. Pasitikiu ant Jusų, draugai, skyrių viršininkai ir nariai, kad dar daugiau suskrusite, dar daugiau atjausite Lietuvos nelaimės ir aukas kur tik galima rinksite ir siųsite į Lietuvos Gelbėjimo ir Autonomijos Fondus. Be Jusų Draugai-Veikėjai pagalbos aš, taipgi nei kiti L. G. ir A. F. valdybos nariai negalime visa ko padaryti. Visi turime dirbti, visi mūsų tautos kuman spiestis ir ypač dar, kur nėra mūsų Fondų skyrių, ten juos organizuoti ir mūsų Lietuvos Tėvynės šelpėjų armiją di dinti.

G. J. O. Širvydas buvęs L. G. ir A. Fondo fin. sekretorius, įplaukas į abu Fondu skelbė kas savaitė. Ir aš taip darysiu, nes visais atžvilgiais, kaip aukotojams, taip ir mums knygas vedant, yra gera. Senasai sekretorius savo pranešimus, atskaitas, aukas, etc. pirmiausia skelbė "Vien. Liet." o aš kaipp arčiausia, pasirenku vieną iš mūsų organų — "Ateitį" ir jon pirmiausia siysiu visokius reikalingus pranešimus, atskaitas ir visą ką, kas tik pasirodys mūsų agitacijai reikalinga, o iš "Ateities", tuo pačiu metu, kada straipsniai susistatys, bus atmušta korektos ir išsiuntinėta mūsų laikraščiams, butent: "Vienybėi", "Lietuva", "Amerikos Lietuviu", "Dievai" ir svarbesnieji dalykai — "Tėvynėi". Taip kad tą patią savaitę mūsų svarbesnieji dalykai galės pasiekti visuose mūsų laikraščiuose.

Jar žodelį norėčiau ištarti es mūsų didesniųjų kolonijųėjus, ypač apie tuos, kurie laikraščius, ir turi didesnių talentingumas. Jau nieko ne Brooklyna, Bostone, reikėtų pasakyti.

mažai ką pagelbėjo, dargi, rodos, sutvėrė Sandaros kuopą, nesutvėrė L. G. ir A. F. skyriaus, o apie apeliinkės jau ir kalbos nėra. Taigi nors dabar, kada turi te Sandaros prezidentą, sukrusite visi. Turėdami Sandaros kuopas steigkite L. G. ir A. Fondų skyrius ir kolonijų veikėjams duokite darbo. Patįs Chicagiečiai, kaž kodėl, iki šiol mažai atkreipė domos ir agitacijos į L. G. ir A. Fondų gyvavimą, o iš tokioms didelės kolonijos, kaip Chicago su apeliinkėmis, daug galėtų mūsų Fondai ir mūsų Sandara sustiprėti ir pagalba kur tik būtų jina reikalinga suteikti. Šiuom kartu užteks. Tuojaus, kitame numeryje, daugiau pakalbėsime apie mūsų reikalus. Dabar tik šaukiu visus prie darbo.

J. Sekevičius, L. G. ir A. F. fin. Sekretorius, 101 Oak st., Lawrence, Mass. P. S. Aukotojai siųsdami aukas į Lietuvos Gelbėjimo Fondą arba į Lietuvos Autonomijos Fondą turi šiaip pasielgti: Cekį arba money orderį išpirkti ant vardo mūsų kasininko Thomas Paukštis, 13 Mill st., Pittston, Pa., įdekite į laišką ir užadresuokite mano, finansų sekretoriaus, adresu. Taipgi galima siųsti aukas į mūsų laikraščių redakcijas, pažymint, kad jos būtų perduotos Lietuvos Gelbėjimo arba Autonomijos Fondui. J. Sek.

NAUJOSIOS ANGLIJOS T. M. D. APSKRICIO VALDYBOS POSEDZIO NUTARIMAI.

Lapkričio 12 d. Montelloje buvo N. Angl. TMD. apskričio valdybos susirinkimas, kurin pribuvo pirm. J. Strimaitis iš So. Bostono ir susin. raš. S. A. Geniotis, fin. rašt. S. Šleinis, kasier. K. Vaičiūnas — vietiniai. Šio susirinkimo tikslu buvo sutvarkyti apskričio reikalus ir aptarti veikimo dalykus. Iš pranešimų valdybos narių pasiskelbė, kad lig šiol buvo sustrašinėta su M. Šalcium (kuris kviečiamas kalbėtojum), su centro knygium ir pirmininku. Su jais jau aptartas knygų gavimo per Apskričio valdybą reikalas. Iš centro pirmininko pranešimo (p. J. Žemantaičiui) aišku, kad knygų bus galima gauti, bet apskričio knygčius norimą, kad būtų pastatytas po bondsu. Beto tariamasi apie nuolaidas už knygčius.

Prakalbų maršrutas kol kas neužbaigtas rengti. Kuopos N. Anglijos apskričių taip nerangios, kad lig šiol į prašymus atsakė vos trys, o kitos, net dalyvavę suvažiavime, neatsiliepė. Paskaitų reikalas taipgi neužbaigtas. Iš apšvietos komisijos dar negauta atsakymo. Gi p. M. Šalcius sutinka tik tuomet duoti naudotis paskaitomis, kuomet nuo jo nupirks TMD.; patsgi sutinka skaityti. Medžiaginis Apskričio stovis silpnas: tik kelios kuopos užsi-mokėjo priderantį mokėstį: kitos visai neatsiškaukia. Su prigulnėiomis prie TMD. N. Angl. Apsk. kuopomis ir apskričio valdyba ryšiai prasidėda ir tuom laiku jau turėta keletas reikalavimų iš kuopų: prašė knygų (iš Norwood) ir kalbėtojų (iš Nashua, N. H.). Vienok tuom laiku nei vienas nebuvę gaikma patenkinti. Atsikreipusiems iš Lowellio pavieniems nariams kalbėtojų reikale sutiko kalbėti J. Strimaitis ir J. Žemantaitis.

Šiuos daį ir kitus dalykus aptarus padaryta šioki nutarimai: 1) Knygiom aprinkta finansų raštiniukas S. Šleinis ir nutarta gauti bondsas už 100 dolerių. 2) Atsargumo delei nutarta atsikreipti, kad kuopos taipgi savo knygčius pastatytų po bondsu arba už garantuotų (pasinrančy) du kuopos nariu, turintis nejudomą nuosavybę. Pagalios gali patįs knygiai užsistatyti bondsą pas apskričio kasierį.

3) Knygų bus už tiek išduodama, kiek išneš garantijos suma. Išrinkus naują knygčių, senamjam bondsas bus sugražinamas. Kitaip esant bus galima gauti knygos tik apsimokant iš anksto. 3) Nutarta kreiptis į kuopas maršruto reikale, pranešant kalbėtojų sąlygas. Tas darbas pavesta susišėmų raštiniukui. Kuopos užsiregistruoti gali prie bile kurio valdybos nario, kreipianties žemiau nurodytu adresu. Vienok maršruto dalykais rūpinasi specialiai nuskirtas valdybos narys p. J. Žemantaitis, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass. 4) Taipgi nutarta paraginti kuopas, kad greičiau įmokėtų nario mokesstį. 5) Kadangi lig šiol kai-kurios kuopos dar nepridavė adresu, tai nutarta atsikreipti per spaudą (organę ir į kitus laikraščius) į jas, kad kuogreičiausia prisijustu. Beto buvo tartasi apie tolymes nį veikimą. Naujos Angl. TMD. Apskričio Valdybos adresas: Pirm. J. Strimaitis, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass. Vice-pirm. J. Žemantaitis, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass. Finansų sekr. ir knygius: S. Šleinis, 79 Vine st., Montello, Mass. Susin. ir nutar. rašt.: S. A. Geniotis, 79 Vine str., Montello, Mass. Įdininikas: K. Vaičiūnas, 146 Sawtelle ave., Montello, Mass.

SIUSKIME BELAISVIAMS KNYGŲ.

Nekartą laikraščiuose rašyta, kad lietuviai, paimtieji į Vokietijos nelaisvę, kenčia ir medžiagiškai ir dvasiškai skurdą. Sietiek sušėpė juos šveicarijos į sielėgus, bet juos draugija "Lithuanija", gavusi truputį aukų nuo Škotijos lietuvių ir, tur buti, nuo Amerikos lietuvių vieno ar kito fondo. Bet tos pašalpos toli gražu neuztenka. Girdėjome, jog rūpesniu kum. Steponavičiaus tarp paimtų Vokietijos nelaisvėn rusų atrasta bent 20 tukstančių nelaisvių. Norint jiems suteikti nors vieną dolarį vertės kokio nors maisto ar knygų, reikia bent 20 tukstančių dolerių! Lietuviai - kareiviai, patekę ne laisvėn yra taip pat nelaimingi ir pašalpos reikalingi, kaip ir kiti lietuviai, nukentėjusieji nuo karės. Jie į karę ėję ne savo noru, juos varė vyresnieji. Ne-turime teisės jų užmiršti, nesajie yra mūsų tautos vaikai, nors tie, kas juos karėn išvarė, juos jau užmiršo. Jiems reikia medžiagiškos pašalpos piningais. Nėra abėjonės, kad mūsų fondai pasirūpins pasiūsti piningų "Lithuanijai". Bet greta pininginės pašalpos jiems reikia ir dvasinio maisto. Jie per minėtąją draugiją šaukiasi į mus, kad duotume jiems knygų! Žemiau pasirašęs pasirūpinti pasiūst "Lithuanijai" naujų knygų, kad išdalintų belaisviams-lietuviams, — šiuomi tad kviečiu mūsų išleistus, knygų krautuves, ir šiaip pavieniūs asmens aukauti belaisviams knygų, kad būtų galima drauge vienu simtiniū išsiųsti. Aš aukauju naujų knygų vertės 50 dolarių. Atsiliepkite, kas tik aukauja ir siųskite "Tėvynės" redakcijos adresu (307 W. 30th Str., New York, N. Y.). Pilna atskaita bus pagarsinta "Tėvynėje". Kaip tik susidarys tinkamas siuntinys, tuoj bus išskespedijuota. Siųsdami kningas, melonėkite pridėti ir pilną jų sąrašą. V. K. Račkauskas, 307 W. 30th Street, New York, N. Y. P. S. Laikraščius, kurie priįnačia užmanymui, meldžiu persnausdinti šį mano atsišaukimą. V. K. k.

Juckai.

KNYGYNE. Keblus padėjimas Lengvas išėjimas.

— Ponas Jone, Čia yr' laiškas, Tik neaiškus: Knygų prašo, Bet nerašo, Kuriam šone Jis gyvena. Taipgi nėra Nė parašo Nė adreso.

— Gerai, Vincuk, Kad tu klausai Pas mane rodos; Žinai, broluk, Tu pirmiausia Paimk plonos — Tik ne brangios! Sau popieros. Greit' parašyk Jam atsaką, Ir paprašyk, Kad prisiųstų Kuoveikiausiai — Tau antrašą! Muragas.

Gaila manęs. Visi jaunieji, Jaunosios taipgi, Linksmynasi gražiai; Kalba, juokauja, Žaidžia, bėgioja, Leidžia dienas smagiai. Tenai vestuves, Čia sugertuves, Mano sulaukt umai; Jiems saulė šviečia, Jiems aiški diena, Jie laimingi tikrai. Mano linksmybės, Dienos jaunystės, Praėjo jau seniai. Ir tos mergelės Tartum kvietkelės. Ištekėjo seniai. Mat belaukdamas, Pačią rinkdamas, Vaikiškai pasenau; Nors netikėjau, Kad į kuprą augau. Dabar mergina, Arba vaikiną, Jei sueinu kada — Juokiasi krykščia, Arzina tyčia, "Senberniu" vadina. Ašaros krinta, Kad galva plinka, Iš rūpesčių didžių; Sapne vaidinas, Ir akys veda Prie mirusių kapų. (Cenzuros daleista).

Misteris Pilypas. Teisme. Teisėjas: — Matai, prie ko tave atvedė vagystės ir melagystės! Kaltinamasis: — Atsiprašau, ponas teisėjau, mane čia atvedė policija!

— Kiek tamsta turite vaikų? — Du, vienas dar vis bankoje kasierium, o kitą policija jau suareštavo.

Tulas knygų agentas, užėjo pas "apšviestus" žmonelius siulydamas kad pirkėtų knygas. Namų šeimininkas prabilo: — Mes pas jus knygų nepirksime, kadangi čia ateina po tris — keturis agentus kas savaitė, ir vis tokias pat knygas nešioja

pardavinėti, — Ne, tamsta, tarė agentas, aš užtikrinu, jogei pas mane bus kitokios knygos. — Aš netikiu, tarė susiraukęs žmogelis. Man visi taip sakydavo, bet pas visus mačiau, kad tos pačios knygos. — Ką tamsta kalbate, pertiraukė nusistebėjęs agentas. Pas mane knygos yra tokios, kurių dar niekas nenešiojo pardavinėti, nes dar tik vakar išėjo iš spaudos. — Aš netikiu, kad jos bus naujos. Nors teisybę pasakius nomoku skaityti, bet man atrodo jogei tos pačios. M-r-g-s.

MUSŲ AGENTAS P-nas W. Giliavičia

yr Amerikos Lietuvis agentu New Britain, Conn ir apeliinkėje. **PUOŠIMAS NAMŲ** Norėdami molevoti, balyti ar popieruoti ir šėip kaip nors padaryti, kreipkitės pas mus, darbą atliksime labai gerai, gražiai ir drutai ir už žemą kainą. **D. T. STANKUS, D. PETRAUSKAS** 4 STONE STREET Worcester, Massachusetts.

Panaikinkite Plaiskanas

Didžiausia priežastis slinkimo plaukų ūai yra pleiskanos. Panaikinkite pleiskanos o plaukai turi sustot slinke. Gyduolės kurias galima gauti mano barber šapė, pastebėtina greitai išvalo iš galvos kad ir didžiausias pleiskanas. Suteikja skalpai reikalingą maistą ir padirgina augimą plaukų. Taigi reikalingi pagalbos, vietiniai užėikite į mano barber šapę. Kreipiantis iš toliaus, prisijuskite stampą del atsakymo. **L. J. Paulauskas,** 177 Green st. Worcester, Mass.

PRANEŠIMAS MOTE-RIMS. Gerbiamos Lietuvės ir Lietuvaitės: — Mūsų pradėjome daryti Lietuvišką Knygą virimo, kepimo ir namų prižiūrėjimui. Bus viena iš puikiausių knygų, didžiausia dovana moterims. Bet mūsų kreipiamės į jus, gerbiamos seseris, ir meldžiame, kad jūs šią knygą iš anksto užsisakytute, prisijusdamos vieną dolerį. Mūsų priversti tai daryti delto, kad leidimas knygos dbar daugkainuoja iš priežasties brangios popieros. Taigi kviečiame kas jūs prisijustute jūsų išmėgintų gerų receptų delei virimo arba kepimo valgtų. Tikimės kad jūs mūsų išklusysite, liekame, su pagarba. "Am. Lietuvis". 15 Millbury st. Worcester, Mass.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškau draugo Kazimiero Liukonio, iš Miškinių sodžiaus, Ramygalos parap., Panevėžio pav., Kauno gub. Arba jo žmonos. Turiu labai svarbų reikalą, jis pats arba kas jį žino praneškite ant sekancio adreso: **Antanas Jakaitis,** Box 25 W. Millbury, Mass.

Pajieškau Jono Povilaicio, paeinančio iš Vilniaus gub., Trakų pav., Jezno valsč. ir miestelio. Jis ar kiti malonėkite pranešti ant sekancio adreso: **Ant. Sodaitis,** 138 S. Union st. Lawrence, Mass.

Pajieškau savo pusserių. Janinos, Barbaros ir Ursulės. Paieina iš Kauno gub., Raseinų pav., Girdiškių parap., Vietogalos kaimo. Jei kas žino arba jos pačios atsišaukite. **Franė Gestotaitė,** 2 Boylston av., Springfield, Mass

Pajieškau savo pusbrolio, Juozo ir Kostano Remeikių, Jiedu paeina iš Vilniaus gub., Trakų pav., Nemažunių parap., Šilėnų kaimo. Jei kas žino apie juos arba patįs meldžiu atsišaukti. **Ursulė Skinderienė,** 121 Williams st., Northampton, Mass.

FARMOS PARSIDUODA. 19 karvių, 10 telyčių, bulius, 3 arkliai, daug vištų, gana geri budinkai, daug šieno; daržovių mašinų; prie pat miestelio. 100 akrų žemės, 30 gražios dirbamos, 15 ak. miško, geros ganyklos, prie didelio ežero. Kas pasiskubins dabar pirkti su visakuo prieš žiemą pirkis už \$7800, verta \$9000. 3-ju fam. namas su gezaus, maudyklėmis, akmens stogas, geros randos, arti Quandsigmos. Prekė \$4200, 500 įmokėti. **Jonas Burokas,** 12 1/2 Millbury st.

Pajieškau Juozo Pačankaus, Igono Pačankaus, Antano Kviedaravičiaus, Balro Kviedaravičiaus, ir Agota iš Kviedaravičiaus, visi paeina iš Suvalkių gub. žuvintų kaimo. Meldžiu atsišaukti prie: **Antano C...** 1217 So. 12 st. S...

AMERIKOS LIETUVIO J. Mozeris, atas, Pas jį galima užsirašyti "Am. Lietuvis". 1426 So. 48 Court, Cicero, Ill.

TRINERIO AUKSINIS KALEN DORIUS. Trinerio Sieninis Kalendorius, 1917 metams yra pritaikytas del akies ir mislies, ant auksinio dugno iš kilus figūra Kolumbijos su 9 grožybėmis, gražiuose tautiškuose rubuose Washingtono portretas ir penki matymai Rhine Italijos vynu ūdos. Trinerio Laboratorija ir avejos ineigos padaro gražų paveikslą. Prisiųsk 10 c. apdengti siuntinio kaštus. Jos Triner Mfg. of American Elixir of Bitter Wine. 1338-1339 S. Ashland av. Chicago, Ill. (49)

JIESKOKITE SAVUJU! Rašykite į Lietuvą per Berlyno ir Petrogrado Komitetus. Blankos ir konvertai jums gatavoti randai pas mus. Prisiųskite 25 c. apturėsite viską ko reikia prie rašymo ir pamokinią kaip rašyti. Gavę žinią, kad giminės gyvi ir gyvena ant vietos siųskite pinigiską pagalbą. **M. PALTANAVICIA** 15 Millbury st. Worcester; Mass

AGENTAS. Newark'o ir apilinkės lietuviai norinti gauti "Amerikos Lietuvį" pavieniuis numeriais arba užsirašyti, galite kreiptis pas aptiekiorų: **W. A. Leščinska** 315 Walnut St. Newark, N. J.

P. S. REMEIKIS, 267 Pleasant st. Gardner, Mass. "AM. LIETUVIO" agentas, Vietiniai ir apilinkės lietuviai gali pas jį užsirašyti ir nusipirkti pavienių "A. Liet." numeriu.

PARSIDUODA FORNICIAI, GERI, iš priežasties mūsų išvažiavimo į kitą miestą. Kam yra reikalingi malonėkite ateiti ir pažiūrėti. Prie fornicijų yra grafonas ir siuvama mašina. Visą parduodame pigiai, **Kaz. Boginas,** 30 Penn av. Worcester, Mass. (49)

Lietuvišką Barbernė

Pirmos klasės Barberiška darbą atliekam pagal visokias madaš, kokios tik yra. Parduodu britvas, gyduoles nuo pleiskanių ir nuo slinkimo plaukų ir visokius įrankius prie skutimo bardu. Britvų kaina nuo \$3.00 iki \$6.000. Prie britvų duodu dovany bonką gyduolių, nuo plaukų slinkimo ir nuo pleiskenių. Taipgi siunčiu ir kitus miestas. Kreipdamiesi per laišką, prisijuskite už 2 centu krasos ženkle li del atsakymo. Pasarga del vyrų: Kaip jūs einate į barbernė skustis, eikite į švaresnes vietas. Nešvarieji barbernėse daug žmonių gauna vosokias ligas ant veidų ir galvos. **M. Zizis,** 138 Millbury st. Worcester, Mass.

Naujas ELEMENTORIUS

Su daug ir Vaiku PUIKIŲ Skaitym. Paveikslų meliai. KAINA TIK 25 CENTAI. **M. PALTANAVICIA** 15 Millbury St., Worcester, Mas s.

Atida!

Gerbiami "Amerikos Lietuvis" Skaitytojai! Nenorėdami kad jūsų mokinestis neužsiliktų, ir darydami kiek tik mes išgalime, mes jūsų per šį mėnesį mes duosime jums puikną dovana: Martaus parašytą knygą, kuri kaip veidrodys perstatys Lietuvos stovį laike karės, Parodys kaip jūs tėvai, broliai ir giminės elgėsi, ką veikė, kaip gelbėjosi. Kas prisijus mums užmoke stiant metų savo pranešimratą pats, tam duosime šią knygą dovany, kas prikalbins nors vieną naują skaitytoją ant metų tas gaus šią knygą dovany. Širdingai meldžiame visų pasidaruoti, nes knyga labai svarbi jums turėti. **Amerikos Lietuvis,** 15 Millbury st. Worcester.

Draugijų Reikalai.

DETROIT, MICH.
Lietuvių Literatūros ir Mokslo Draugija paėmė Amerikos Lietuvį už organą.

DRAUGIJOS VIRŠININKAI:
Pirm. Juoz. Bandza, 259 Cardoni Ave., pirm. pagel. J. Tribulas. Užraš. rašt. A. Abyshell, 295 Greeley Ave., Fin rašt. A. Bagdonas, išd. A. Mitrikas, išdo globėjai Jonas Balčiūnas ir J. Latonga, tvarkdarys M. Maželis.

Mėnesiniai susirinkimai laikomi kas pirmas nedėdienis kiekvieno mėnesio, antrą val. po pietų; svetainėje "Dom. Polski." Ant Forest ir kamps Chene st. Liet. Liter. ir Mokslo Draugijos nariai maino knygas kas antrą nedėdienį kožo mėnesio savam knygyne, po No. 204 Cardoni St. tarpe 12-kos ir 3-jų po piet. Knygynas randasi po No. 204 Cardoni St. Knygei K. Abyshell ir J. Vaitekunas, knygyno išdininas Jonas Mitrikas.

SHEBOYAN, WIS.
Šv. Kazimiero Draugystės susirinkimas metinis esti 9 d. Balandžio, prasideda 12 val. dieną. Bažnytinėje svetainėje. Mėnesiniai susirinkimai atsibuna kas antrą nedėliu kožo mėnesio. Pirmininkas—Andrius Kudirk. 1121 Clara ave. Sekretor. Juozas Auštrevičia, 1414 New York ave.

"Amerikos Lietuvis"
Agentas
L. SAVICKAS,
20 Oxford str.
New Britain, Conn.

JOE K. URMANAVICZ
"Amerikos-Lietuvis" Agentas
820 Bank st. Waterbury, Conn.

"AMERIKOS LIETUVIO"
Agentas
L. SAVICKAS
261 Chapman Street,
New Britain, Conn.

Katalogos

- 1 Kišeninis žodynelis, labai pa ranki knygelė mokintis angliskos kalbos 50 c.
 - 2 Daktaras Kišeniuje, aprašymas visokių ligų ir kaip nuo jų gydytis su receptais 75 c.
 - 3 Mokymėms Rašyti, paranki mokintis rašyti 25 c.
 - 4 Social Demokratų pažvalgos ir jų reikalavimai 15 c.
 - 5. No. 1 Pipiro, juokingo laikraščio 10 c.
 - 6. Parlamentariškos Tiesos, kaip vesti ir apseiti ant mitingų 5 c.
 - 7. Nusikendimas "Titanic'o", visas aprašymas baisios katastrofos jurių toluoje kur žuvo daugybė gyvasių ir turto, sujudinantis skaitymas 15 c.
 - 8. Istorija Antano Kandrot, su 12 jo paveikslų 25 c.
 - 9 Klausimai ir Atsakymai, kaip išsiimti ukėiškas popieras naudinga žinoti kožnam gyvenančiam Suv. Valstijoje 15 c.
 - 10. Istorija apie Amžiną Žydą 10 c.
 - 11. Iš Ukinkystės Sryties, labai naudinga paskaita dėl ukinkinčių 20 c.
 - 12. Vaikata, keturių veiksnių dramos vaizdelis 35 c.
 - 13 Elementorius ir Vaikų Skaitymėliai 25 c.
 - 14. Kabalas su Kazyrėmis 15 c.
 - 15. Skambančios Stygos, labai gražios eilės 20 c.
 - 16. Rusiškai Anglišką Žodynelis 25 c.
 - 17. Parankiausias budas mokintis vokiečių kalbą ką tik išėję iš spaudos 35 c.
 - 18. Geležiniai Nagai, puiki apysaka 35 c.
 - 19. Dainos Juokeliai net linksta keliai 20 c.
 - 20. Lietuvoje Europos Kārės. Metu, įdomus skaitymas iš Lietuvos pabėgėlių 50 c.
 - 21. Arimėšika, M. Sačiaus 50
 - 22. Žmogus Po Medžiu, 65 įdomiausias originališkos prakalbos, tiktai 50 c.
- M. PALTANAVIČIA,**
15 Millbury St., Worcester, Mass.

A. M. Martaus Knyga. LIETUVOJE EUROPOS KARĖS METU. Jeigu neturi šitos knygos tai skubinkis gauti. Viena iš geriausių knygų apie Lietuvoje atsitikimus laike karės. Kas ją skaitė prisiuntė padėkavones. Tik 50 c. Rašyk. "AMERIKOS LIETUVIS" 15 Millbury St., Worcester Mass.

DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ!
Užlaikau geriausius čėverykus, siutus, overkotus del vyrų, moterų ir vaikų. Didelė dalis moterų ir merginų drabužių. Taipgi užlaikau visokių aukšinių pasidabinimų.
D. T. STANKUS
372 Millbury St. Worcester, Mass.

S. L. A. Prieglaudos Namu Fondui Dovana "AMERIKA"
Didžiausias šaltinis visokių informacijų, rinkinys įvairių faktų, žinotinių Amerikoje gyvenantiems ir į čion atkeliaujantiems lietuviams.
Knyga Didelio Formato 288 Puslapių, KAINA 75 CENTAL.
Reikalaujami, kreipkitės šiuo adresu:
A. B. STRIMAITIS,
307 W. 30th St. NEW YORK, N. Y.

Tinkamiausias lietuviams laikraštis yra "DARBININKAS"
"DARBININKAS" eina utarninkais, ketvergais ir su batomis.
"DARBININKAS" paduoda daug žinių iš darbo lauko, apie unijas, apie darbininkų judėjimą.
"DARBININKAS" paduoda daug straipsnių, naudingų darbininkams pasiskaitymui, rašyti pačių darbininkų.
"DARBININKAS" paduoda svarbiausius nuotikius visame pasaulyje, indomiausias žinias ir žingėdžiausias atsitikimus.
"DARBININKAS" visuomet turi smagių, gražių eilių, dailių vaizdelių ir apysakėlių.
"DARBININKAS" visuomet turi viso to, kas darbininkui svarbu, naudinga, indomu ir suprantama.
"DARBININKAS" nuolat išleidinėja knygečių, kurios dailumu, gražumu, turtingumu, pigumu viršija visas išleistuves.
Skaitykite ir platykite "Darbininką" ir jo leidinius.
Prenumeratos kaina: tris kartus savaitėje metams \$3.00; pusmečiui \$1.50; vieną kartą savaitėje, užsisakant tik subatinius 8 pusl. numerius, metams \$1.50, pusmečiui 75c.
Adresas:
"DARBININKAS"
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Leisk mum pasiūti syki tavo siūtą arba overkoti, miera ir pritikimas bus geriausias, kuri tu nešiosi visada
J.V. ALEKSO IR BROS. CO.
14 MILLBURY STREET WORCESTER, MASS.

Kuopni Vaistai ir užtikrintos GYDUOLĖS.
Mes esame importuojais visokių vaistų ir galime pristatyti visados kuopniausius ir šviežiausius jumi vaistus. Pas mus galite gauti ir plačiai žinomas gyduoles Groblevskio kaip Zmejacznik, Rožių Balsamas ir visą eilę Severos gyduolių pas mus galite visada gauti.
Importuoti vaistai pas mus galima gauti. Musų kainos yra žemiausios.
Daktarų receptai ko geriausiai specialiskai sutaisomi
BREWER & CO.
56 FRONT STREET, WORCESTER, MASS.
Užsakymai prisiūsti pačtu, greitai išpildomi.

Geriausios Gyduolės nuo Reumatizmo Dr. HENDERSONS HERB PIGULKOS
Kaskencia nuo reumatizmo gali buti sveiki vartodami šitas gyduoles. Tik \$1.00 už baksiauką gaunama pas **M. PALTANAVIČIA,** 15 Millbury St., Worcester, Mass.

E. G. KLIMAS
Seniausias Worcesterio kostumeriškas kriaučius. Siuva puikiausius siutus, overkotus, taipgi išvalo, taiso ir prosina. Nepamirškite adreso **E. G. KLIMAS** 4 Sigel St., Worcester, Mass.

JOHN CHERNIUS,
Lietuviškas Fotograistas.
Atliekame darbą gražiai, pigai ir greitai. Nutraukiame pagrabus stubose. Malevojam didelius paveikslus visokiom maliavom už žemiausią prekę. Turime visokių fremų del paveikslų ir spilkų visokio didumo. Prisiėjus reikalui nepamirškite lietuvi.
24 Millbury St., Worcester. Tel. Park 2385

J. Dirsas ir K. Konopka
32 Millbury k. Lamartine Sts. WORCESTER, MASS.
Puikiausia Užeiga
pakelngam ir kiekvienam lietuviui gerai užteiti. Alusis gardus, Šnapšelis skanus, Vynas, Cigarai nesuskaitomam pasirinkime. Nepamirškite!

GERI DANTIS REISKIA GERĄ SVEIKATĄ.
Prižiurome ir sutaisome DANTIS GERIAUSIAI. Ateikite **DR. WILLIAM B. McDONALD** DANTISTAS 164 Front St., Worcester, Mass.

SERGANČIOS MOTERIS užlapusiom ligom, kurias neturit rikiēs išgydyti, kreipkitės pas mane o aš gydau visokias ligas: šgydau reumatizmą greitai laiku r taip pat baltas ligas ir priuočius.
ONA KUPSTIENĖ
366 Millbury st. Worcester, Mass.

HOTEL VERNON
Prop. M. Mc. CADY
Puikiausias hotelis vietoje Lietuvių apgyventoj.
VERNON SQUARE, WORCESTER, : : MASS

"PASAULIS"
IŠEINA DU-KARTUS Į SAVAITĖ. Utarninkais ir Pėnyčioms, su įvairiais visokiais paveikslais. Prenumerata: Amerikoje... \$2.00 Kitur... \$3.00
Adresas: **C. KENTRAITIS PUB. CO.** 448-450 Leonard St. N. W. GRAND RAPIDS, MICH.

"ATEITI!"
del norito turat gar. laikraštį, tai užsisakykite
"ATEITIS" išeina 3 kartus į savaitę. Utarninkais, Ketvergais ir Subatomis ir darbo žmonėms pilnai astoja dienraštį.
"ATEITIS" eidama 3 kartus į savaitę paduoda naujausias žinias iš visokių atsitikimų visam pasaulyje.
"ATEITIS" yra vedama gėlių redaktorių, kuriai sandarbininkauja visą eilę įžymiausių lietuvių rašytojų.
"ATEITIS" kaina tik \$2.50 metams ir \$1.50 pusei metų. Į užbrėžį \$3.50 metams ir \$2.50 pusei metų. Norintiems "Ateiti!" pamatyti, vieną numerį siūnčiame dykai. Adresas: **ATEITIS PUBLISHING CO.,** 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

IŠMOK VOKIŠKAI
Ką tik išėjo iš po spaudos pradinio pasimokinimo vokiškos kalbos. Išaiškinta raišlės, daiktai pasaulės, šalys miestai, žmogus ir dalis jo kūno, giminės, užsiėmimai, namai, rakančiai, valgiai, gerymai, drabužiai, metalai, gyvuliai, paukščiai, medžiai, vabalai, oras, laikas, tautos, budvardžiai, prieveiksniai prielinksniai ir t. t. Pasi kalbėjimai, viešbutyje, krautuvėje, krasoje, restuarante; Kaip pasirašyti savo laišką. Gali mokintis žodis po žodžio turėdamas laiko iš ko turėsi didelę naudą ateityje. Nusipirk dabar. Kaina tiktai 35 c.
M. Paltanavičia,
15 Millbury St. Worcester, Mass.

J. J. Pauksztis & Co.
120-124 Grand St., Brooklyn, N. X.

PAPUŠKITE SAVO NAMUS
Lietuvių Dailės Genijais
M. K. ČIURLIONIO
Tikrai artistišku Portretu (Paveikslu)
Portretas pieštas dailininko H. Bergquist. Reprodukcijos padarytos fotografavimos procesu žinomos Cambridgijos firmos "University Press". Po portretu padėta M. K. Čiurlionio parašo faksimilė.
Portreto didis 14x10 col.
Norinti įgyti šį portretą, pasiskubinkite, nes reprodukcijų skaičius labai apybuetas.
Kaina \$1.00 be rėmų \$2.00 rėmuose.
Adresuokite **BLAŽYS & CO.** 13 Millbury Street WORCESTER, MASS.

Milžiniška Kostumeriška Kriaučių Dirbtuvė ir Drapanų Krautuvė.
Siuvame vyriškas ir moteriškas drapanas
J. Vaitkevičia **J. Davidonis**
Valome, prosiname, taisome ir atnaujiname senas. Reinkotus darome ant užsakymų. Parduodame visokias gatavas drapanas. Kviečiame brolius ir sessris, su drapanų reikalais kreiptis pas mūs. Mes siuvame pagal naujausias madas. Darbą atliekame greitai ir gyvartuojame. Kviečiame visus pas mūs lankyti, o užtikrinam, kad busite užganėdinti
J. VAITKEVICIA & CO.,
201 Millbury St., Worcester, Mass.

!!!Pranešimas Worcesterie čiams!!!
Siūcmi praneši vitiėnims Lietuviems, jėg aš užlaikau parankiausia ir šveriausia Lietuviems
UŽEIGA
Užlaikau skaniausius ir saldžiausius saldinius, šveriausius ir kvėpenčius cigarus, sodes, ice cream šveriausių futūrirt. Taipgi pristatau visako baliems, piknikams ir teatrams; orderius išpildau greit ir sąžiniškai.
NĖPAMIRŠKITE ATSLANKYTI!
A. P. DĖDYNAS
85 Millbury St. Tel. Park 4143

VIENAT NĖ LIETUVIŠKA APIEKA
J. P. BUYNISKI
98 Millbury St., k. Lafayette St., WORCESTER, MASS.

Liet. Kat. Savaitinis Laikraštis "DRAUGAS"
"DRAUGO" sandarbininkų skaičiuje yra rimčiausieji ir žymiausieji lietuvių veikėjai ir rašytojai. Jame paduodama daug žinių iš draugijų ir visuomenės judėjimo. Visi dienos klausimai yra svarstomi rimtai ir teisingai.
Prenumerata Amerikoje \$2.00 metams. \$1.00 pusei metų. Kitose šalyse \$3.00 met. \$1.50 pusei metų.
Pažiūrėjimui siūnčiame vienas numeris veltui.
Adresuokite: **DRAUGAS PUBLISHING CO.,** 1800 W. 46th St., CHICAGO, ILL.

Geriausia vieta pirkti laikrodžius, žiedus, retėžilius, spilkas ir visokius aukšinius daiktus pas **E. J. MAŽEIKĄ**, delto geriausia, kad žmogus seniai toje pramonėje, ir supranta geriausiai, kaip pirkti ir kaip parduoti. Jis parduoda ir drukuojamas mašines, grafonus, rekerčius, muzikaliskų instrumentus ir viską patalpe. Feislybte
E. J. MAŽEIKA,
52 Sheldon Street, Hartford, Conn.

KUR BĖGI JONUK?
—Aš bėgu į Collins čėverykų krautuvę.
10 Vernon Square.
Tę parduoda gerus čėverykus.

ŽUVŲ RINKA
Šviežiausias žuvis, oisterius, klemusus, vėžius, taipgi marinas. tus galima gauti kenes.
PETRAS CIVINSKAS
Seniausias Lietuviškas **GRABORIUS**
Parsamdau karietas del vestuvių ir laidotuvių. Taipgi perku ir parduodu namu 411 Millbury St. Worcester, M. TEL. PARK 3363-J.
J. NAUJOKAI
"Amerikos Lietuv" 47 Plar et st. andor